AGROPROJEKTA, spol. s r.o., Na Splávku 1182, 686 01 Uherské Hradiště

D o k u m e n t a c e

podle zákona č.100/2001 Sb. v následujících zněních o posuzování vlivů na životní prostředí, § 8 odst. 1 a přílohy č. 4

OBORA RADĚJOV
ZMĚNA NORMOVANÝCH A MINIMÁLNÍCH STAVŮ SPÁRKATÉ ZVĚŘE V HONITBĚ

Vypracoval:
Ing.Pavel Marťan, autorizovaná osoba ze zákona č. 100/2001 Sb., § 19
osvědčení odborné způsobilosti č.j.4204/680/OPV/93 ze dne 1.6.1993

OBSAH

A.ÚDAJE O OZNAMOVATELI
A.1. Obchodní firma …….. 4
A.2. IČO …….. 4
A.3. Projektant …….. 4

B.ÚDAJE O ZÁMĚRU
B.I. Základní údaje …….. 4
B.I.1. Název záměru a zařazení záměru do příslušné kategorie a bodů př. č. 1 k zákonu č.100/2001 Sb. – o posuzování vlivů na životní prostředí 4
B.I.2. Kapacita (rozsah) záměru 8
B.I.3. Umístění záměru 8
B.I.4. Charakter záměru a možnosti kumulace s jinými záměry 9
B.I.5. Zdůvodnění potřeby záměru 9
B.I.6. Popis technického a technologického řešení záměru 9
B.I.7. Předpokládaný termín zahájení realizace záměru a jeho dokončení 9
B.I.8. Výčet dotčených územně samosprávných celků – adresy úřadů 10
B.I.9. Výčet navazujících rozhodnutí podle § 10 odst. 4 a správních úřadů, které budou tato rozhodnutí vydávat 10
B.II. Údaje o vstupech …….. 10
B.II.1. Zábor půdy 10
B.II.2. Odběr a spotřeba vody 10
B.II.3. Surovinové a energetické zdroje 10
B.II.4. Nároky na dopravní a jinou infrastrukturu 14
B.III. Údaje o výstupech …….. 14
B.III.1. Emise do ovzduší 14
B.III.2. Odpadní vody 14
B.III.3. Odpady 14
B.III.4. Ostatní 14

C.ÚDAJE O STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ
C.I. Výčet nejzávažnějších environmentálních charakteristik dotčeného území 15
C.I.1. Dosavadní využívání území a priority jeho trvale udržitelného rozvoje 15
C.I.2. Relativní zastoupení, kvalita a schopnost regenerace přírodních zdrojů 16
C.I.3. Schopnost přírodního prostředí snášet zátěž 17
C.II. Charakteristika současného stavu životního prostředí v dotčeném území 17
C.III. Celkové zhodnocení kvality životního prostředí v dotčeném území z hlediska jeho únosného zatížení …….. 22

D.KOMPLEXNÍ CHARAKTERISTIKA A HODNOCENÍ VLIVŮ ZÁMĚRU NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
D.I. Charakteristika předpokládaných vlivů záměru na obyvatelstvo a životní prostředí a hodnocení jejich velikosti a významnosti ……. 29
D.I.1. Vlivy na obyvatelstvo včetně sociálně ekonomických vlivů 29
D.I.2. Vlivy na ovzduší a klima 29
D.I.3. Vlivy na hlukovou situaci a další fyzikální a biologické charakteristiky 29
D.I.4. Vlivy na povrchové a podzemní vody 29
D.I.5. Vlivy na půdu 29
D.I.6. Vlivy na horninové prostředí a zdroje 29
D.I.7. Vlivy na faunu, flóru a ekosystémy 29
D.I.8. Vlivy na krajinu 37
D.I.9. Vlivy na antropogenní systémy, jejich složky a funkce 37

D.II. Komplexní charakteristika vlivů záměru na životní prostředí z hlediska jejich velikosti a významnosti a možnosti přeshraničních vlivů ……. 38
D.III. Charakteristika environmentálních rizik při možných haváriích a nestandardních stavech ……..…… 38
D.IV. Charakteristika opatření k prevenci, vyloučení, snížení, případně kompenzaci nepříznivých vlivů na životní prostředí ……..…… 39
D.IV.1. Legislativní stav a východiska 39
D.IV.2. Opatření 40
D.V. Charakteristika použitých metod prognózování a výchozích předpokladů při hodnocení vlivů …… 42
D.VI. Charakteristika nedostatků ve znalostech a neurčitostí, které se vyskytly při specifikaci vlivů ……..…… 42

E. POROVNÁNÍ VARIANT ŘEŠENÍ ZÁMĚRU …… 43

F. ZÁVĚR …… 45

G. VŠEOBECNÉ SHRNUTÍ NETECHNICKÉHO CHARAKTERU ……..… 47
G.1. Obchodní jméno oznamovatele
G.2. Název záměru
G.3. Kapacita (rozsah) projektu
G.4. Umístění záměru
G.5. Charakter projektu a možnost kumulace s jinými záměry

H. PŘÍLOHY …… 48
1. Vyjádření stavebního úřadu
2. Stanovisko orgánu ochrany přírody z hlediska vlivu projektu na územní soustavy Natura 2000, vydané dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb. v následujících zněních
3. Posouzení vlivu záměru „*Obora Radějov, změna normovaných a minimálních stavů spárkaté zvěře"* na předmět ochrany Evropsky významné lokality Čertoryje podle § 45i zákona č.114/192 Sb. v platném znění
4. Akademie věd České republiky, Ústav biologie obratlovců v.v.i.Brno, Vyjádření k požadavkům formulovaným v materiálu zpracovaném OŽP KÚ Brno ze dne 14.4.2009-07-22
5. Stredoeurópsky inštitút ekológie zveri Wien, Brno, Nitra, Odborné stanovisko k zabezpečeniu trvalo udržateľného manažmentu zveri v súlade s ochranou prírody a krajiny vo zvernici Radějov
6. Ústav ochrany lesů a myslivosti, LDF MZLU v Brně, Stanovení únosných stavů zvěře v oboře Radějov (z pohledu dopadů na lesní vegetaci)
7. Česká zemědělská univerzita, fakulta lesnická a dřevařská, katedra ochrany lesa a myslivosti, Vyjádření k materiálu zpracovaném OŽP KÚ Brno ze dne 14.4.2009-07-22 k oboře Radějov

ČÁST A. Údaje o oznamovateli

A.1. Investor : Lesy České republiky, s.p.
Přemyslova 1106
501 68 Hradec Králové
zastupující technický pracovník : Ing. Josef Vlášek
t : 495860241, m: 724524028, e: vlasek@lesycr.cz

A.2. IČO : 42196451

A.3. Projektant :

Část B. Údaje o záměru

B.I. Základní údaje

B.I.1. Název záměru a jeho zařazení podle přílohy č. 1

Název záměru :
Obora Radějov, změna normovaných a minimálních stavů spárkaté zvěře

Zařazení záměru:

Právní podmínky a zařazení *oznámení* do příslušné kategorie vyplývají ze stanoviska orgánu ochrany přírody Správy chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty z 22.10. 2008, zn: 2152/BK/2008 (příl. č.2), vydaného podle zákona č. 100/2001 Sb. v následujících zněních § 4, odst. 1, písm. e) stavby, činnosti a technologie, které podle stanoviska orgánu ochrany přírody vydaného podle zvláštního předpisu mohou samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území evropsky významné lokality (EVL) nebo ptačí oblasti; tyto stavby, činnosti a technologie podléhají posuzování, pokud se stanoví ve zjišťovacím řízení.

Podle § 7 proběhlo zjišťovací řízení v působnosti Krajského úřadu Jihomoravského kraje, který je příslušným orgánem dle § 6 a přílohy č.1 zákona se závěrem, *že záměr bude dále posuzován*.

Do dokumentace vlivů záměru na životní prostředí zpracované dle přílohy č. 4 citovaného zákona. V dokumentaci je třeba se zaměřit zejména na následující oblasti :

- Navrhnout více variant normovaných stavů v dohodě s dotčenými správními úřady včetně varianty s ponecháním max. stavu 30 ks jelení zvěře, případně s úplným vyloučením jelení zvěře. Stanovit konkrétní stavy černé a srnčí zvěře. Zvážit úplné vyloučení černé zvěře. Při návrhu vycházet ze všech dostupných odborných studií a podkladů a ze schváleného Plánu péče o CHKO Bílé Karpaty (viz. stanovisko Správy CHKO Bílé Karpaty ze dne 27.3.2009),
- V dokumentaci specifikovat výměru ploch, které budou zdrojem potravy pro zvěř po provedení navrhovaných opatření popsaných ve vyjádření Správy CHKO Bílé Karpaty ze dne 27.3.2009, včetně současně zaplocených ploch z důvodu lesního hospodaření. Současně vyhodnotit i vhodné varianty lesního hospodaření,
- Podrobněji se zabývat intenzivním přikrmováním zvěře a s tím souvisejícím přísunem živin do ekosystému,
- Podrobněji vyhodnotit vlivy na územní systém ekologické stability.

a je nutné zapracovat připomínky dotčených orgánů uvedených ve vyjádřeních:

Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje nemá k záměru připomínky.

Česká inspekce životního prostředí – OI Brno sděluje následující :
Vyjádření z hlediska ochrany přírody :

Na základě kontrol v Oboře Radějov v minulých letech, kdy inspekce spolu se zástupci Správy CHKO Bílé Karpaty poukazovala na nadměrné škody způsobené přemnoženou spárkatou zvěří v oboře Radějov, zejména na území PR Kútky, kdy pomalu z této plochy začal mizet předmět ochrany – zvláště chráněné druhy rostlin, jsme toho názoru, že současný nájemce obory neskýtá záruky dodržení dohod o normovaných stavech, tedy i těch navrhovaných. Na všech jednáních se zástupci nájemce honitby snažili zpochybnit názory pracovníků ochrany přírody, že je spárkatá zvěř v oboře Radějov několikanásobně přemnožená. Až teprve změna způsobu sčítání zvěře provedená 27.1.2009 ukázala na skutečné stavy zvěře. Už samotný fakt, že se obora nachází na území CHKO, se nabízí otázka, zda by pro danou oblast nebylo příznivější, kdyby byla vyslyšena žádost města Strážnice (město Strážnice je vlastníkem cca 300 ha lesa v oboře Radějov), která ve svém dopise žádá inspekci o podporu při prosazení návrhu na ukončení nájemní smlouvy s Hamé a.s. Babice a zrušení smlouvy. Tento požadavek je dále podložen zjištěními uvedenými ve zprávě RNDr. Jiřího Zahrádky, CSc., který ve své práci nazvané „Současný stav přírodní rezervace Kútky a jeho legislativní východiska“ popisuje poškození PR Kútky, které se projevuje rozšlapáním mokřadů, sešlapem půdního povrchu, eutrofizací půdy, změnou vertikální a horizontální struktury lučních porostů, změnou druhového složení, včetně vymizení zvláště chráněných druhů, šířením „pastevních plevelů“, likvidací přirozeného zmlazení v lesních porostech a výskytem okusových forem dřevin.

Příčinná souvislost mezi oborním chovem spárkaté zvěře a způsobem a rozsahem poškození PR Kútky je zřejmá.

Dle našeho názoru je území ležící v oboře Radějov natolik cenné, že oborní chov spárkaté zvěře by bylo vhodné zrušit.

Vyjádření z hlediska ochrany lesa :

Z dostupných informací lze říci, že provozování obory Radějov je v poslední době značně nezvládnutou záležitostí. Stav lesních porostů, zjištěný při kontrolách ČIŽP v minulých letech dokladuje nárůst početních stavů zvěře nad únosnou mez. Při tomto stavu zvěř negativně ovlivňuje lesní ekosystém jeho nepřiměřeným poškozováním. Skutečnost několikanásobně zvýšených stavů zvěře byla též prokázána fyzickým sčítáním zvěře v oboře Radějov v lednu 2009 – normované stavy zvěře byly až trojnásobně překročeny. Dosavadní vývoj (nereflektování upozornění na narůstající poškozování) a současný stav v oboře Radějov rozhodně neskýtá záruku toho, že vlastník či nájemce obory zajistí do budoucna odpovídající vyváženost ekosystému dané lokality. Vysoké stavy zvěře prakticky znemožňují přirozenou obnovu lesního ekosystému, která by vzhledem k dané lokalitě (území CHKO Bílé Karpaty, součást EVL Čertoryje) byla žádoucí. Navíc zde přímo dochází ke střetu zájmů, neboť na území obory se nachází zvláště chráněné území – PR Kútky, které je současným managementem obory silně negativně ovlivňováno. Míra poškození daného území poukazuje na nutnost okamžitého a účinného zásahu, který by zamezil další devastaci. Pouhé snížení početních stavů zvěře na určený normovaný stav (tedy pokračování v intenzivním chovu spárkaté zvěře) rozhodně nepostačuje, neboť je vzhledem k cennosti dané lokality potřeba dát ekosystémům prostor pro rekonvalescenci po způsobeném poškození. Z těchto důvodů se ČIŽP přiklání k záměru zrušení obory Radějov, které nám bylo předloženo Městem Strážnicí s podporou i dalších subjektů, např. obce Radějov, CHKO Bílé Karpaty apod.

V případě, že nedojde ke zrušení obory, požadujeme stanovit normovaný stav daňčí zvěře na počet max. 250 ks, jelení zvěře na max. 30 ks.

V dalším stupni řízení požadujeme stanovit maximální stavy pro zvěř srnčí a černou.

MěÚ Veselí nad Moravou, odbor životního prostředí a stavební úřad uvádí připomínky z těchto oblastí :

Z hlediska ochrany lesního půdního fondu a hospodaření v lesích :

Následné navýšení počtu kusů jelení zvěře, jejíž schválený počet při vypuštění byl 30 kusů, se projevilo vyšší intenzitou poškozování lesních porostů v oboře Radějov. Současný stav lesních porostů vykazuje výrazné poškození a to téměř ve všech věkových stupních. I přes skutečnost, že vypuštění jelení zvěře s cílem zavedení této zvěře do oborního chovu, proběhlo se souhlasem vlastníků lesních pozemků i orgánu ochrany přírody, je nutné přehodnotit tato stanoviska a znovu posoudit vliv populace jelení zvěře na současné lesní porosty v oboře. Z hlediska ochrany lesního půdního fondu (LPF) a hospodaření v lesích lze konstatovat, že škody způsobené zvěří, ať už přímo jelení nebo v důsledku obsazování teritorii ostatní zvěří chovanou v oboře, nelze už dále snižovat přiměřenými a ekonomicky únosnými způsoby, a proto je nutné zvážit, zda by vůbec měl být chov jelení zvěře v oboře Radějov povolen nebo naopak, což by bylo z hlediska ochrany lesního půdního fondu lepším řešením, úplně zrušen.

Z hlediska zájmů myslivosti :

Při stanovení normovaných stavů zvěře v honitbě, resp. při jejich změnách, se vychází ze základního předpokladu – že držitel, resp. nájemce honitby, bude plnit (resp. že plní) jednu ze základních povinností, které pro něj vyplývají z ust. § 3 odst. 2 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, tzn. že „zajišťuje v honitbě chov zvěře v rozmezí mezi minimálním a normovaným stavem zvěře, které jsou určeny v rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti o uznání honitby“. Normovaným stavem přitom je nejvýše přípustný jarní stav, který odpovídá kvalitě životního prostředí zvěře a úživnosti honitby. V případě honitby Obora Radějov však uvedený základní předpoklad není dlouhodobě naplňován, což bylo prokázáno kontrolním sčítáním zvěře dne 27.1.2009, kdy oproti normovaným stavům 20 ks zvěře srnčí byl zjištěn skutečný počet 63 ks, oproti normovaným 490 ks zvěře daňčí byl zjištěn skutečný počet 1258 ks, oproti normovaným 22 ks zvěře černé byl zjištěn skutečný počet 75 ks a u dosud nenormované zvěře jelení byl zjištěn její skutečný počet 75 ks. Kontrolní sčítání přitom bylo provedeno po provedení původně plánovaného lovu. Bylo tak prokázáno, že držitel a uživatel honitby nejsou schopni zajistit chov zvěře v rozmezí mezi minimálními a normovanými stavy.

Vliv zmíněných skutečných stavů zvěře na lesní porosty v oboře přitom v současné době je místy až destruktivní.

Za uvedených okolností nepovažujeme za možné se seriózně bavit o možnosti změny normovaných stavů a o normování dalšího druhu zvěře a jsme nuceni požadovat jeho zrušení. V předloženém elaborátu navíc postrádáme návrh jakýchkoliv opatření, která by vedla k dodržování zákonné povinnosti držitele a uživatele honitby dle ust. § 3 odst. 2 zákona o myslivosti. Uživatel a ani držitel honitby po schváleném vypuštění jelení zvěře do honitby nezvládají udržet stavy této zvěře v míře pro les únosné. V současné době proto je důležitější otázka snížení skutečných stavů zvěře do zákonného rámce, než otázka normování jelení zvěře.

Obec Radějov k záměru uvádí následující :

V roce 1998 v návrhu opatření a zásad provozování myslivosti v CHKO BK byl vysloven požadavek snížení stavu daňčí zvěře v Oboře Radějov. Do roku 2006 se měl snížit na 50 % a výhledově bylo v zájmu ochrany přírody zrušení intenzivního chovu na území CHKO Bílé Karpaty úplně. Nájemce obory opakovaně přehlížel každoročně se opakující připomínky o přezvěření obory a tuto situaci neřešil (lednové sčítání v letošním roce prokázalo třikrát větší počet všech druhů chované zvěře, než jsou normované stavy, u jelení zvěře dodnes normované stavy nejsou uvedeny). Podle našeho názoru se jedná o nezvládnutí hospodaření v oboře (kdy se nemohlo při drastickém vybíjení zvěře včetně březích samic jednat o plánovaný lov zkvalitňující chov), trvalé devastující účinky pastvy chované zvěře na louky a lesní porosty, která likviduje novou výsadbu a chráněné druhy rostlin a živočichů. Z těchto důvodů považujeme intenzivní chov v oboře za způsob, který negativně působí na přírodu v této oblasti Bílých Karpat.

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO Bílé Karpaty uvádí tyto připomínky:

Předložená dokumentace navrhuje snížení počtu normovaných stavů chované zvěře. Nezabývá se však přijatelným (únosným) množstvím zvěře v daném území, nýbrž zjednodušeně řečeno prokazuje, že se snížené počty zvěře příznivě promítnou do vlivu na přírodní ekosystémy. Je zcela zřejmé, že jakékoli snížení počtu chované zvěře se pozitivně promítne na přírodních složkách. Tento závěr není třeba složitě zjišťovat. Nepovažujeme nově navrhovaný stav, který je v přepočtu na jelení jednotky 235 z původních 275 (490 ks daňčí zvěře a 30 ks jelení zvěře) za zásadní změnu. Nově navrhované normované stavy jsou sice podstatně nižší než stavy skutečně zjištěné, jsme však přesvědčeni, že nově navržené stavy by měly být dány do souvislosti s výsledky pozorování z let minulých, kdy skutečné stavy tak vysoké, a přesto se předpokládalo snížení normovaných stavů zvěře. Domníváme se, že už pro návrh nových normovaných stavů zvěře měly být podkladem veškeré dostupné odborné studie a známé skutečnosti, nikoliv až po návrhu vypracovávat dokumentaci, která ve svojí podstatě navržené stavy při dodržení určitých opatření obhajuje.

V předložené dokumentaci není nikterak zohledněné zaplocení lesních ploch související s obnovou porostů (cca 256 ha), předpokládané trvalé a funkční vyplocení ploch s výskytem srpice karbincolisté a většiny pramenišť mokřadů a podmáčených ploch ani zamezení vstupu zvěře do PR Kútky a jejího ochranného pásma uložené rozhodnutím Správy ze dne 16.6.2008 č.j. 485/BK/roz/2008, čímž byl omezen cílevědomý chov spárkaté zvěře a omezeno myslivecké využívání honitby v I.zóně podle § 66 zákona 114/1992 Sb., což se týká celkové výměry luk 181 ha. K dalšímu snížení využitelných ploch zřejmě dojde i tím, že Město Strážnice a obec Radějov podaly výpověď z nájmu. Jedná se plochu o celkové výměře přes 300 ha.

Dokumentace předpokládá intenzivní přikrmování zvěře, ale hlouběji se jím nezabývá. Předkládá pouze tabulkovou produkci přirozené potravy. Není jasné, zda tato teoretická nabídka přirozené produkce stačí navrhovaným stavům zvěře. Pokud ne, pak je nutné stanovit množství krmiva k přikrmování a zároveň vyhodnotit jeho vliv na obohacování půdy živinami. Dle ústního sdělení nájemce obory je v současné době zkrmeno v oboře týdně 60 q krmiva. Toto množství považujeme za významné a domníváme se, že velké množství dováženého krmiva (živin) má nepřímý negativní vliv na přírodní stanoviště. Touto problematikou se předložená dokumentace zabývá nedostatečně a pouze na omezeném území. Předložené hodnoty množství živin, dodávaného trusem pasoucích se zvířat vycházelo z pastevního období březen – říjen (8 měsíců) a normovaných stavů zvěře a bylo stanoveno na cca 10 kg dusíku za rok, pomístně až 45 kg/ha. Vzhledem k tomu, že při sčítání zvěře bylo zjištěno, že stavy zvěře více než 3x přesahovaly stavy normované a zimy v letech 2006/2007 a 2007/2008 byly bez sněhové pokrývky a tudíž pastva probíhala 12 měsíců, pouhým znásobením se lze dostat na úplně jiné stavy živin (až 200 kg dusíku na 1 ha/rok), dodaných do ekosystému.

Nesouhlasíme s vyhodnocením vlivu na ÚSES. Na základě zpracovaných výsledků několika studií jsme přesvědčeni, že USES je v předmětném území dotčen.

Považujeme za nutné posouzení záměru dle zákona č. 1001/2001 Sb. Vzhledem k tomu, že účelem posuzování je získat objektivní odborný podklad pro vydání následných rozhodnutí, požadujeme v dokumentaci pro další fáze procesu posuzování zohlednit a doplnit následující podklady a údaje:

1. Zapracovat veškeré dostupné relevantní výsledky aktuálních výzkumů včetně studií prezentovaných na pracovní konferenci k problematice vlivu oborního chovu spárkaté zvěře na PR Kútky, která se konala dne 30.9.2008 v Radějově (např. studie Mgr.M.Kočího, Ph.D., Mgr.J.Macka, Ing.E.Matyáše, doc.Ing.P.Cermáka, Ph.D., RNDr.J.Zahrádky, Ing.J.Šmitáka).
2. Zohlednit schválený Plán péče CHKO Bílé Krapaty, kde je poukázáno na kvalitativní i kvantitativní vliv pastvy chované zvěře na travinobylinný lesní podrost a z něho vyplývající požadavek na ukončení intenzivního chovu zvěře v této oblasti. Jedná se především o výsledky ze čtyř monitorovacích ploch v oboře Radějov, které vznikly v roce 1990 -1991 po dohodě s lesním závodem ve Strážnici za účelem zjištění prokazatelného vlivu zvěře na

půdní vegetaci a zmlazení dřevin v lesních porostech. K dispozici jsou výsledky monitorování z let 1992 -1993, 1996 a 1999.

3. Specifikovat výměru ploch, které budou zdrojem potravy pro zvěř po provedení všech navrhovaných opatření (tzn. vyplocení mokřadů, vlhkých luk, ploch s výskytem srpice, zamezení vstupu zvěře dle rozhodnutí Správy CHKO § 66, územní rozhodnutí, vystoupení města Strážnice a obce Radějov z obory) včetně současně zaplocených ploch z důvodu lesního hospodaření. Současně vyhodnotit i vhodné varianty lesního hospodaření.
4. Vyhodnotit současné a navrhované přikrmování zvěře se zaměřením vlivu na přírodní stanoviště (obohacování živinami).
5. Variantně navrhnout počet zvěře na základě objektivně zjištěné únosnosti území s ohledem na význam dotčeného území.

B.I.2. Kapacita (rozsah) záměru :

Normované stavy, původní stav (2007) : srnčí 20, daňčí 490, černá 22, jelení (nenormovaná) 30. Jelení zvěř byla do obory zařazena, dovezena a vypuštěna se souhlasem držitele (LČR, s.p.), orgánu státní správy myslivosti (MěÚ Veselí nad/Moravou, odb. ŽP) a orgánu státní ochrany přírody (SCHKO Bílé Karpaty) v souladu s povolením orgánu státního veterinárního dozoru (OVS Hodonín).

Normované stavy, navrhovaný stav (2009) : 250 ks daňčí zvěře, 110 ks jelení zvěře, inimální stavy srnčí a černé zvěře.

B.I.3. Umístění záměru :

kraj : Jihomoravský, kód NUTS 3 CZ064
místo stavby : obora Radějov, I až III. zóna CHKO Bílé Karpaty, uvnitř EVL CZ 0624072 Čertoryje, na území PR Kútky
katastrální území : Radějov u Strážnice, kód ČSÚ 737461
kód NUTS 4 CZ0625 Hodonín

Přehledná situace

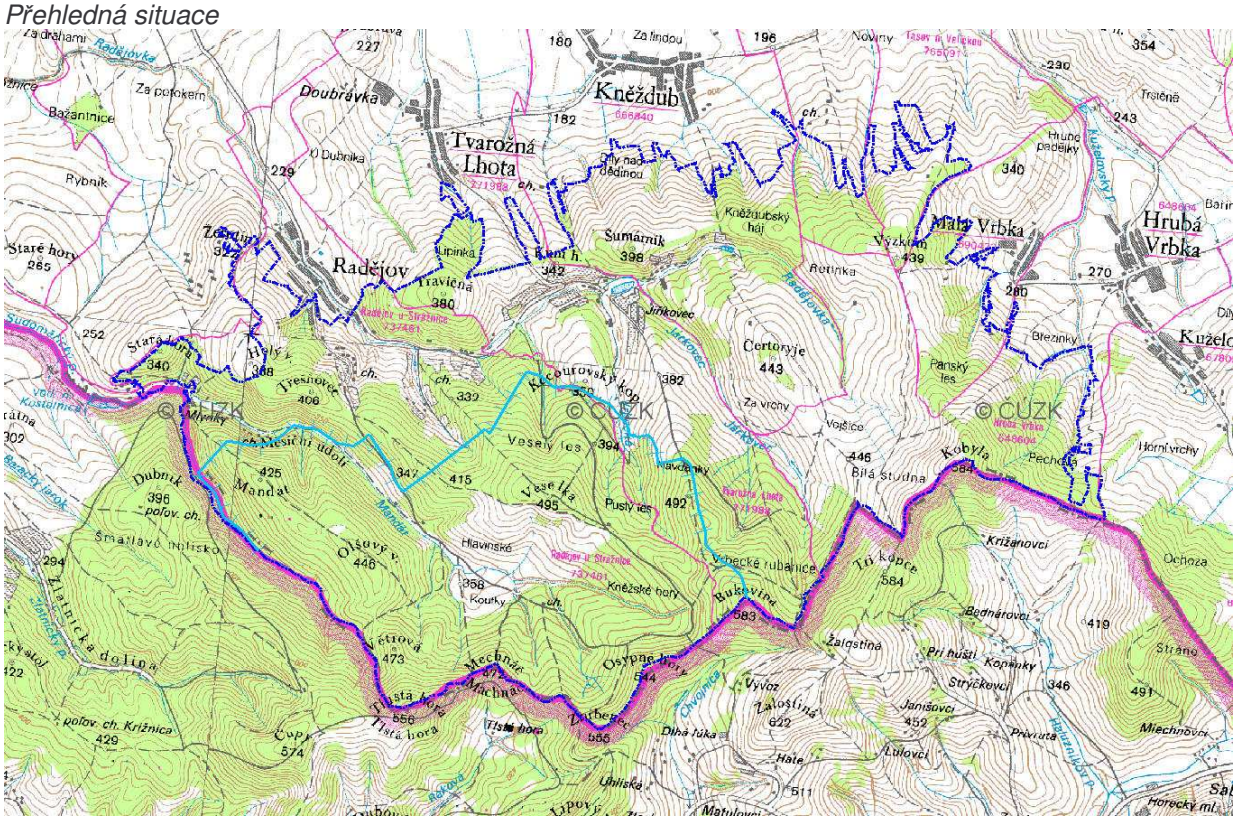

B.I.4. Charakter záměru (stavby):

Myslivecké hospodaření, které zahrnuje chov zvěře, plánování a lov včetně zhodnocování ulovené zvěře.

B.I.5. Zdůvodnění potřeby záměru :

Změna normovaných a minimálních stavů spárkaté zvěře.

B.I.6. Popis technického a technologického řešení záměru

Obora Radějov se nachází v Bílých Karpatech v nadmořské výšce 240 – 583 m.n.m. Celou svou rozlohou 1 564,84 ha je v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty (vyhl. 3 . 8. 1980) a Evropsky významné lokalitě (EVL) Čertoryje (př. č.550 k NV č. 132/2005 Sb., CZ0624072). Hranice obory na východní a severní straně probíhá současně se Slovenskou státní hranicí. Západní a jižní strana sousedí s honitbami ve vnitrozemí. Obora Radějov byla založena v roce 1989 s tím, že podle Rozhodnutí byl původní normovaný stav daňčí zvěře stanoven na 720 ks. Kromě toho bylo rozhodnutím Okresního národního výboru v Hodoníně, odb. životního prostředí povoleno v rámci hospodářské činnosti vypustit na pastvu hovězí dobytek v počtu 3 ks/ha lučních porostů, což představovalo možnost pastvy pro 594 ks hovězího dobytka v areálu obory Radějov. S takto určenými početními stavy vyslovily souhlas všechny zainteresované orgány, včetně Správy CHKO Bílé Karpaty. Postupem času bylo od pastvy hovězího dobytka v oboře upuštěno a zároveň došlo ke snížení normovaných stavů daňčí zvěře. V roce 1996 na 540 ks a následně v r. 2003 na 490 ks. V roce 2005 na základě souhlasu držitele obory Lesů ČR, s.p. orgánu státní správy myslivosti MěÚ Veselí nad Moravou, orgánu ochrany přírody Správy CHKO Bílé Karpaty a orgánu Státní veterinární správy k zavedení a vypuštění původního druhu jelení zvěře v počtu 30 ks.

Z důvodu enormního tlaku zvěře na lesní porosty, a v neposlední řadě i správních řízení, která probíhají za strany ČIŽP a SCHKO bylo po určitém tlaku na nájemce honitby dohodnuto provedení sčítání metodou tlaku, tedy značně přesnějším způsobem, než jsou jiné, běžně využívané. Výsledky sčítání dle prvních výsledků z 27.1.2009, které se budou dále zpřesňovat, překonaly veškerá očekávání, a to zejména ve zvěři daňčí.

Bylo nasčítáno (uveden sčítaný stav/normovaný stav) :

- daňčí zvěř **1258**/490
- vysoká zvěř 75/není normována, pouze povoleno vypuštění 30ks
- srnčí zvěř 63/20
- černá zvěř 70/22

Sčítání prováděná běžným způsobem, tj. sčítáním zvěře u krmných zařízení, případně dle pobytových znaků v minulosti nesignalizovala takto vysoká překročení NS.

Navrhovaný stav normovaných stavů (varianta 4) je 250 ks daňčí zvěře, 110 ks jelení zvěře (tj. celkem 235 jeleních jednotek), srnčí a černá zvěř po 10 ks (pouze pro možnost vykazování odlovu, administrativní komplikace).

B.I.7. Předpokládané termíny zahájení a dokončení realizace záměru :

- zahájení : předpoklad IV. Q 2009
- dokončení : předpoklad IV. Q 2012

B.I.8. Výčet dotčených územně samosprávných celků – adresy úřadů

Kraj: Krajský úřad Jihomoravského kraje
Žerotínovo náměstí 3/5
601 82 Brno

Města a obce: Městský úřad Veselí nad Moravou
Tř. Masarykova 119
698 13
obec s rozšířenou působností:

Obec Radějov
čp. 130
69667 Radějov

B.I.9. Výčet navazujících rozhodnutí podle § 10 odst. 4 a správních úřadů, které budou tato rozhodnutí vydávat

Orgán státní správy myslivosti:
Městský úřad Veselí nad Moravou
Odbor životního prostředí
Masarykova 119
698 13 Veselí nad Moravou
obec s rozšířenou působností

B. II. Údaje o vstupech

B.II.1. *Zábor půdy*

Druhy pozemků s kulturami :

Lesní porosty	Louky a pastviny	Pole a pl.kaštanů	Vodní plochy	Cesty a ost.plochy	Celková výměra
1267,36	191,70	64,63	1,49	39,66	1564,84 ha

Zemědělské a lesní pozemky – nejsou dotčeny. Původní stav se nemění.

B.II.2. Odběr a spotřeba vody

Nerelevantní - bez nároků na posílení oproti stávající situaci.

B.II.3. Surovinové a energetické zdroje

Pro získání výsledků v oblasti zabezpečení dostatku potravy pro chovanou zvěř byla vypracována v roce 2007 studie Doc. Ing. Františkem Zabloudilem, CSc. IEZ VFU Brno, která identicky vyšetřila na všech plochách obory celkovou produkci travní a bylinné hmoty v návaznosti na dřevnatou část potravy.

Celková produkce přirozené potravy v oboře (Doc. Ing. Frant. Zabloudil, CSc, IEZ VFU Brno)

Sumář kvantitativní produkce biomasy v roce 2007								
Kultura	Lesy ČR		Lesy Str.+OÚ Rad.		Půda vlastníků		Celkem	
	Tráva, byliny	Prýty, okus	Tráva, byliny	Prýty, okus	Tráva, byliny	Prýty, okus	Tráva, byliny	Prýty, okus
Lesní porosty	675674	184477	428642	172990	0	0	1104316	357467
Zvěřní políčka	73853	0	36985	0	0	0	110838	0
Plocha kaštanů	28316	15091	0	0	0	0	28316	15091
Vodní plochy	0	0	0	0	0	0	0	0
Louky a pastviny	0	0	0	0	805140	0	805140	0
Cesty	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní bezlesí	9660	2034	0	0	0	0	9660	2034
Celkem kg	787503	201602	465627	172990	805140	0	2058270	374592
Celkem q	**7875**	**2016**	**4656**	**1730**	**8051**	**-**	**20583,0**	**3745,92**

Průměrná spotřeba biomasy zvěří za vegetační období

Spotřeba travnaté a bylinné složky					Celkem	Spotřeba dřevnaté složky (okus,ohryz)					Celkem
Druh v kg/rok	Jelení 2580	Daňčí 1935	Srnčí 752	Černá 645	- 5812	Druh v kg/rok	Jelení 752	Daňčí 322	Srnčí 215	Černá 258	- 1547
V q/rok	25,80	19,35	7,52	6,45	59,12	V q/rok	7,52	3,22	2,15	2,58	15,47

Spotřeba travnaté, bylinné a dřevnaté biomasy při navrhovaném počtu zvěře

Navrhovaný stav		*Spotřeba biomasy zvěří – uvedeno v q*					*Celkem*	*Přebytek %*
	Zvěř	*Jelení*	*Daňčí*	*Srnčí*	*Černá*	*Sa ks/ q*		
	Počet zvěře	110	250	20	22	404		
q/rok	Tráva,byliny	25,80	19,35	7,52	6,45	59,12		
	Spotřeba Sa/q	2838,00	4837,50	150,40	141,90		7967,8	
	Produkce						20583,00	
	Rozdíl v q						**+12615,20**	**61,3**
q/rok	Okus,ohryz	7,52	3,22	2,15	2,58	15,45		
	Spotřeba Sa/q	827,20	805,00	43,00	56,76		1731,96	
	Produkce						3745,92	
	Rozdíl v q						**+2013,96**	**53,8**

Hodnotit krmiva pro zvěř v oborách je možné jednak na kvantitu s následující kvalitou. Daleko složitější bylo hodnocení kvality krmiv, které se vyvíjelo od počátku 19.století přes „sennou jednotku, ovesnou jednotku, švédskou jednotku, dánskou jednotku“ až do druhé poloviny 20.století. Po provedených analýzách (Weendenská analýza) byl prováděn organický rozbor a kumulovány předešlé výsledky, které se dostaly do praxe jako výpočty (hodnoty) „škrobové jednotky“. Tato jednotka se v širokém měřítku užívala až do 70.let min. století a také se stala základem pro „energetické hodnocení krmiv“ až do současnosti. Pokud se týká energetického hodnocení krmiv pro zvěř je velmi málo údajů, proto jsou často využívány energetické hodnoty krmiv zpracované pro hospodářská zvířata.

Pro hodnocení kvality je potřebné odebrat reprezentativní vzorky, např. luční trávy, vojtěška apod. a nechat provést laboratorní analýzu. Pro praxi jsou vyhovující potravinářské tabulky např. „Potřeba živin a výživné hodnoty krmiv pro přežvýkavce“ vydané ČZS VÚVZ Pohořelice, 1994. Tím získáme nejen základní hodnoty, ale také celkovou netto energii v MJ.

Některé důležité hodnoty krmiv a jejich energetická hodnota

Název rostliny	Obsah sušiny%	Cukry g	Tuky g	Ca O g	P2 O5 G	Energie MJ
Bojínek luční – průměrná píce	190	10,6	11,2	0,9	0,6	1,10
Chrpa luční – průměrná píce	185	-	3,8	2,8	0,5	1,80
Čirok 2. seč – průměr	200	15,2	9	1,5	0,6	1,01
Jetel bílý – plazivý – průměr	121	4,9	4,0	1,9	0,4	0,77
Jetel luční – průměr	375	20,6	9,4	4,4	0,7	1,82
Jílek – průměr	220	17,0	8,1	1,4	0,8	1,27
Kakost – průměrný porost	185	8,7	3,7	1,8	0,6	0,80
Kapusta krmná – průměr	130	35,3	4,1	2,3	0,5	0,85
Komonice bílá	180	-	3,6	3,1	0,5	0,92
Kopřiva – průměr	200	29,5	3,0	4,8	0,8	1,14
Kostival – píce	132	16,2	3,2	1,8	0,7	0,77
Kostřava luční	215	16,2	5,0	1,3	0,6	1,24
Kostřava rákosovitá	196	5,8	4,3	0,8	0,6	0,98
Kukuřice v květu – průměr	180	16,1	4,2	0,8	0,4	1,20
Laskavec – průměr	150	12,5	4,6	3,5	0,5	0,51
Listí JV.LP – vegetace	165	5,09	2,3	2,3	0,6	0,72
Listí JV.LP – po vegetaci	310	4,8	2,4	2,1	0,7	0,77
Lipnice obecná – průměr	170	12,4	5,7	0,9	0,6	1,30
Listí, pupeny JV,JS – vegetace	310	18,7	2,82	2,5	0,4	0,75
Listí, pupeny JV,JS – podzim	550	4,2	2,7	2,5	0,5	0,75
Listí pupeny DB,HB – po vegetaci	305	10,5	2,5	3,0	0,7	0,85
Listí pupeny BK,HB – po vegetaci	480	9,5	2,7	3,2	0,8	0,90
Luční porost – průměr	180	4,4	5,8	1,1	0,5	0,85
Lupina porost – průměr	130	9,0	4,3	1,6	0,4	0,78
Maliník a ostružiník – podzim	185	4,55	2,1	2,10	0,5	0,75
Medyněk měkký – průměr	190	8,9	4,6	0,7	0,5	1,10
Mrlík bílý – průměr	170	7,8	3,3	2,9	0,6	0,64
Metlice trstnatá	190	11,2	4,4	0,7	0,4	0,80
Ostřice porost	160	20,5	3,5	0,6	0,2	0,61
Oves porost – průměr	210	11,7	6,2	0,9	0,7	1,04
Pastevní porost – starší – průměr	210	15,0	5,1	1,5	0,6	0,95
Penízek rolní – průměr	155	-	3,6	1,7	0,6	0,52
Pohanka – na píci	145	-	4,4	0,7	0,4	0,82
Proso – porost – průměr +	200	11,2	4,6	0,9	0,8	1,13
Pryskyřník porost – průměr	155	10,5	3,6	0,9	0,4	0,54
Psárka luční – zelená píce	220	12,0	6,0	0,6	0,7	1,29
Pšenice ozimá	270	30,9	6,0	1,2	0,9	1,35
Pšenice jarní	250	26,1	5,7	0,6	0,4	1,25
Pýr plazivý	235	20,2	5,0	1,3	0,8	0,90
Řepa krmná – chrást	120	22,0	3,2	1,0	0,3	0,59
Řepka jarní – porost – průměr	210	14,0	7,1	0,3	0,9	1,29
Řepkový porost po odkvětu	260	12,5	6,8	3,8	1,1	1,47
Sítiny – průměrný porost	160	9,7	10,1	2,7	1,4	0,68
Smetánka lékařská	170	7,8	3,7	2,0	0,6	1,00
Srha laločnatá – průměr	200	1,9	5,5	0,7	0,5	1,70
Srha říznačka	160	1,9	4,7	0,6	0,5	0,93
Topinambur nadzemní – průměr	165	8,7	3,5	2,6	0,2	0,70
Vojtěška starší porost	411	17,5	11,0	6,9	0,9	2,04
Žito před metáním	185	25,9	6,2	0,7	0,6	1,05
Jetelotravní porost průměr	190	13,1	4,9	1,6	0,6	1,01
Směsky jar (vikev,hrách,obilí)	250	18,0	5,5	2,0	0,8	1,53
Směsky let (slun,hrách,kuk,vik)	170	7,7	5,6	1,2	0,5	0,88
Směsky ozimé (vik,pš,žito,peluš)	185	22,0	2,9	0,6	0,3	0,79

Průměr lesních bylin a trav = 0,70 MJ (netto energie),pupeny, listy v době vegetace = 0,75 MJ (netto energie)

Druhy dřevin a keřů, které nejčastěji poskytují doplňkovou dřevnatou část potravy zvěři v oborách (okus, ohryz)

Akát	Robinia pseudoacacia	Mezuralka srstka	Ribes grossularia
Jasan ztepilý	Franxinus excelsior	Javor	Acer sp.
Dub	Quercus sp.	Jedle	Abies pectinata
Jabloň	Malus sp.	Jeřáb ptačí	Sorbus acuparia
Jalovec	Juniperus communis	Jilm	Ulmus sp.
Jalovec obecný	Juniperus communis	Jírovec maďal	Aesculus hippocastan.
Jíva	Salix caprea	Osika	Populus tremula
Bez černý	Sambucus nigra	Ostružiník	Rubus sp.
Borovice	Pinus sp.	Ovocná pláňata	Sp.
Borůvka	Vaccinium myrtillus	Planá růže	Rosa sualeolens
Břečťan popínavý	Hedera helix	Ptačí zob	Ligustrum vulgare
Břek	Sorbus terminalis	Růže šípková	Rosa canina
Bříza	Betula pubescens	Smrk	Picea vulgaris
Buk	Fagus sp.	Střemcha hrozn.	Padus rucemosa
Dřín	Cornus mas	Svída	Cornus sanguinea
Dřišťál	Berberis vulgaris	Trnka	Prunus spinosa
Habr	Carpinus betulus	Třešeň – ptáčnice	Prunus avium silv.
Hloch obecný	Grataegus oryacantha	Vrba	Salix sp.
Hrušeň	Pirus sp.	Vřes obyčejný	Calluna vulgaris

Zazvěření některých srovnatelných obor (výměrou, lokalizací v NP, CHKO nebo obor s PR či významnými lokalitami atp.)

Obora	**Výměra**	**Vlastník**	**A/B**	**JJ/1 000 ha**	**Další normované druhy**
Fláje	1 980	LČR	300/300	152	černá, srnčí
Židlov	3 795	VLS	750/925	244	150 muflon, daněk, černá, srnčí
Soutok	4 232	LČR	450/550	130	200 daněk, srnčí černá
Bulhary	1 164	LČR	323/489	420	132 daněk, srnčí, černá
Klentnice	458	LČR	/165	360	150 muflon, 150 daněk, srnčí
Moravský Krumlov	2 411	LČR	850/1 000	353	400 muflon, černá, srnčí
Lány	3 003	KPR	350/800	266	300 daněk, 300 sika, 250 muflon, 50 sika dybovského, srnčí, černá
Libeň	100	soukr.	20/40	400	20 daněk, 20 muflon
Radějov[1]	1 565	LČR	75/ 1 258	477	490 daněk srnčí, černá
Radějov[2]	1 565		100/250	143	250 daněk
Radějov[3]	1 265		100/250	179	250 daněk

A/B - NJKS jelení zvěře / celkový počet JJ v oboře
Radějov[1] stav k 27.1.2009
Radějov[2] navrhované NJKS
Radějov[3] počet JJ/ 1 000 ha v případě úpravy výměry obory
Obory ležící v CHKO nebo s chráněnými územími (PR)

Podrobně viz př. č. 4 Doc. RNDr. Petr Koubek CSc., Akademie věd České republiky, Ústav biologie obratlovců v.v.i. , Brno

Studie stanovení únosných stavů zvěře v oboře Radějov z pohledu dopadů na lesní vegetaci Petra Čermáka a Radomíra Mrkvy z Ústavu ochrany lesů a myslivosti, LDF MZLU v Brně z letošního roku (podrobně viz př. č. 6) vyhodnocuje současnu intenzitu přirozené obnovy lesních porostů v oboře Radějov a míru vlivu zvěře na ni. Řeší otázku únosné početnosti ve vztahu ke stavu prostředí, včetně srovnání chovu daňka a jelena s daňkem.

Okus v současnosti znatelně eliminuje přirozenou obnovu, nad 10 cm výšky bylo na jaře poškozeno 78 % dřevin, na podzim již 85 %; nad 20 cm výšky na jaře 100 %, na podzim 97 %. Dřeviny neodrůstají, v podstatě absentuje keřové patro – oborní chov jednoznačně negativně ovlivňuje jak dynamiku lesních ekosystémů, tak jejich vertikální strukturu.

Změna chovu daňka na kombinaci daňka a jelena by z pohledu potravních preferencí a realizovaných potravních spekter neměla přinést zásadní kvantitativní změny ve využívání potravních zdrojů, pokud bude dodržena celková zátěž (tj. při poměrném přepočtu stavů).

Závěr prezentován v kap. D.IV. Charakteristika opatření k prevenci, vyloučení, snížení, případně kompenzaci nepříznivých vlivů na životní prostředí

B.II.4 Nároky na dopravní a jinou infrastrukturu

Vzhledem ke stávajícímu značnému dopravnímu zatížení z těžby dřeva a turismu (553 + 750) nebude záměr přinášet do lokality nárůst kapacity dopravy včetně nárůstu kapacity návštěv, spíše snižovat.

B. III. Údaje o výstupech

B. III. 1. Emise do ovzduší

nebudou

B.III. 2. Odpadní vody.

Nerelevantní, jsou představovány stávajícím provozním zázemím obory.

B. III. 3. Odpady

Nerelevantní, odpady jsou řešeny v rámci odpadového hospodářství provozovatele obory s tím, že jde o běžné komunální odpady, odpady z provozu kanceláří se zabezpečeným odstraněním. Záměr neprodukuje soustředěné vedlejší organické produkty, nejde o živočišnou výrobu s ustájením zvířat.

B.III. 4. Ostatní

Hluk nepředstavuje vzhledem k charakteru záměru a minimálním parametrům obslužné dopravy žádné významné riziko, proto není podrobně řešen. Problematika posuzování hluku byla v ČR řešena hygienickým předpisem č. 13/1977. V současné době je nahrazen Nařízením Vlády ČR č. 148/2006 o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, kterým bylo novelizováno nařízením vlády č. 88/2004 Sb..V současné době jsou nejvyšší přípustné hodnoty hluku ve chráněném venkovním prostoru určeny nařízením vlády č. 148/2006 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací. Přípustné limity jsou postaveny na prevenci rizika poškození zdraví populace. Detaily prevence expozici hluku řeší metodický návod Hlavního hygienika ČR č.j. HEM 300.11.1201-34065. Kvantifikace rizika hluku v mimopracovním prostředí je předmětem autorizačního návodu AN 15/04 (Autorizační návod k hodnocení zdravotního rizika hluku v mimopracovním prostředí) zpracovaným MUDr. Havlem, SZÚ 2004.

Záření radioaktivní a elektromagnetické - nepředpokládá se s výskytem žádného zdroje radioaktivního nebo elektromagnetického záření.

Radonové riziko z podloží je hodnoceno v následující části dokumentace v kapitole C.2. Hodnocený objekt se nenachází ani v oblasti působení zdrojů vysokých či velmi vysokých frekvencí.

ČÁST C – ÚDAJE O STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ

C.I. Výčet nejzávažnějších environmentálních charakteristik dotčeného území

C.I.1. Dosavadní využívání území a priority jeho trvale udržitelného rozvoje

Zájmové území se nachází v CHKO Bílé Karpaty a v Evropsky významné lokalitě Čertoryje (NV č. 132/2005 Sb. př. č. 550) - nejrozsáhlejší komplex květnatých luk v CHKO Bílé Karpaty a dále Přírodní rezervaci Kútky – rozsáhlé luční bezlesí v rámci obory Radějov.

EVL se rozkládá na ploše 4728,1597 ha a zajišťuje ochranu 12 přírodních stanovišť (z toho 5 prioritních – 2 nelesní a 3 lesní) kontinentální biogeografické oblasti a karpatské provincie a 9 druhů (z toho 6 druhů živočichů /z toho 1 prioritní – přástevník kostivalový – *Callimorpha quadripunctaria*/, 3 druhy rostlin /z toho 1 druh prioritní – srpice karbincolistá /*Serratula lycopifolia*/). Komplex luk a lesů v JZ části Bílých Karpat cca 9 km JV od Strážnice, mezi státní hranicí a obcí Radějov, Tvarožná Lhota, Kněždub a Vrbka.

EVL Čertoryje

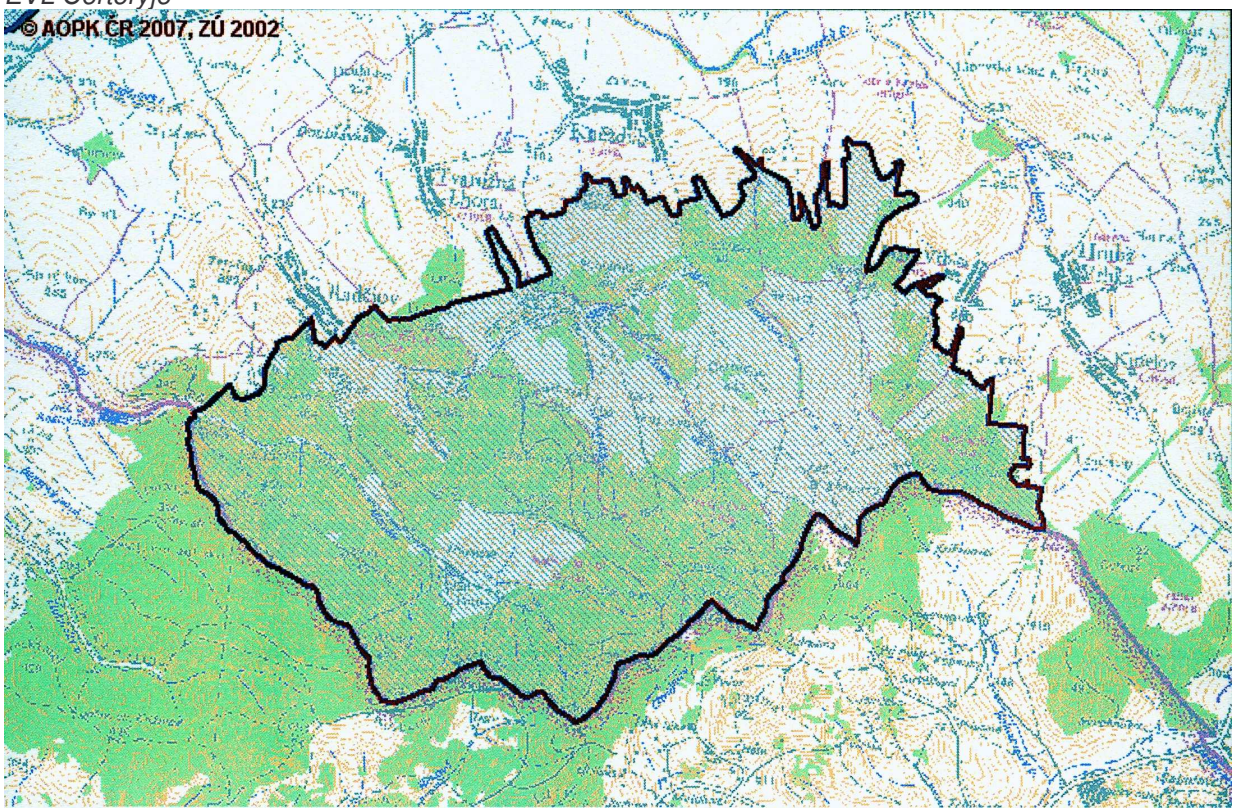

EVL Čertoryje hostí 9 druhů přílohy II Směrnice č. 92/43/EEC. Z rostlin to jsou: 1) střevíčník pantoflíček *Cypripedium calceolus* - jedna ze 3 lokalit v Bílých Karpatech (2 trsy na 2 mikrolokalitách). 2) srpice krabincolistá *Serratula lycopifolia* - jedna ze 4 lokalit v Bílých Karpatech (rozsáhlé porosty v oblasti Vojšických luk + 2 mikrolokality pod kótou Čertoryje o výměře několika metrů čtverečních). 3) mečík bahenní *Gladiolus palustris* - jediná lokalitu v Bílých Karpatech (několik jedinců na jediné mikrolokalitě). Jedna ze 3 lokalit v ČR. Z živočichů se zde vyskytuje přástevník kostivalový *Euplagia quadripunctaria*, tesařík obrovský *Cerambyx cerdo*, žluťásek barvoměnný *Colias myrmidone*, bourovec trnkový *Eriogaster catax*, roháč obecný *Lucanus cervus* a ohniváček černočárý *Lycaena dispar*. Podrobně viz př. č. 3 - Posouzení vlivu záměru „*Obora Radějov, změna normovaných a minimálních stavů spárkaté zvěře*“ na předmět ochrany Evropsky významné lokality Čertoryje podle § 45i zákona č.114/192 Sb. v platném znění – RNDr. Milan Macháček.

Přírodní rezervace se nachází v jádru obory Radějov sloužící k chovu daňků. Severně a východně rezervaci obkružuje hlavní obslužní komunikace obory s živičným povrchem.

Severně od rezervace za touto cestou a její doprovodnou liniovou zelení, tvořenou vzrostlými stromy, se nachází stávající starší komplex provozních budov obory.

C.I.2. Relativní zastoupení, kvalita a schopnost regenerace přírodních zdrojů

Zájmové území je územím s trvalými přírodními zdroji. Záměr není řešením, které by nad přijatelnou míru mělo nevratitelný vliv působení na přírodní zdroje, jejich kvalitu a schopnost regenerace.

Lze dovodit vysokou míru kvality přírodního prostředí. Při zachování současné úrovně stanovištní diverzity území lze předpokládat poměrně dobrou schopnost regenerace krajinných systémů.

Květenu území tvoří druhově bohaté bělokarpatské louky svazu *Cirsio-Brachypodion pinnati* s dominantním sveřepem vzpřímeným (*Bromus erectus*). Charakteristickým prvkem jsou i lemová společenstva svazu *Trifolion medii*, svahové bezkolencové louky a mokřiny s druhy vázanými na minerálně silné podklady a rozptýlená zeleň. Z význačných rostlin zde roste plevnatec lesostepní (*Danthonia alpina*), srpice karbincolistá (*Klasea lycopifolia*), kosatec pestrý (*Iris variegata*), kosatec sibiřský (*Iris sibirica*), kosatec trávovitý (*Iris graminea*), hadí mord nachový (*Scorzonera purpurea*), len žlutý (*Linum flavum*), kozinec dánský (*Astragalus danicus*), pryšec kosmatý (*Tithymalus villosus*), hořec hořepník (*Gentiana pneumonanthe*), hadilka obecná (*Ophioglossum vulgatum*), ze vstavačovitých tořič čmelákovitý (*Ophrys holosericea*), vstavač obecný (*Orchis morio*), vstavač nachový (*Orchis purpurea*), vstavač osmahlý (*Orchis ustulata*), hlavinka horská (*Traunsteinera globosa*), vemeník dvoulistý (*Platanthera bifolia*), pětiprstka žežulník (*Gymnadenia conopsea*), prstnatec pleťový (*Dactylorhiza incarnata*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), kruštík bahenní (*Epipactis palustris*), dále ostřice oddálená (*Carex distans*), ostřice ječmenovitá (*Carex hordeistichos*), štírovník úzkolistý (*Lotus tenuis*), šáchor tmavý (*Cyperus fuscus*) a kamýšník přímořský (*Bolboschoenus maritimus*).

Za nejvýznamnější rostlinu tohoto společenstva je možné považovat evropsky významnou srpici krabincolitou (*Klasea lycopifolia*). Tato vytrvalá, světlomilná rostlina s intenzivním vegetativním rozrůstáním roste na travnatých až křovinatých stráních, na spraších nebo vápnitých pískovcích, na půdách hlubších, spíše těžších, minerálně dobře zásobených, v druhově bohatých travinobylinných společenstvech.

Louky byly původně koseny jednou v roce a nanejvýš na podzim přepásány. V 70. letech byly částečně poškozeny intenzivní pastvou ovcí, s níž bylo spojeno hnojení minerálními hnojivy. V současné době je management, spočívající v pravidelném jednorázovém kosení luk a odstraňování náletových dřevin zajišťováno nájemcem obory za využití státních dotačních titulů.

Z faunistického hlediska je rezervace také bohatá a zajímavá, zejména výskytem typických druhů xerotermních trávníků v dosahu panonské nížiny. Jedná se především o hmyz, jehož seznamy jako na dalších podobných lokalitách jsou dlouhé. Pro charakteristiku lokality je vhodné např. ze zvláště chráněných druhů motýlů možno uvést batolce červeného *(Apatura ilia)*i duhového *(Apatura iris)*, bělopáska jednořadého *(Limenitis reducta)* a dvouřadého *(Limenitis camilla).* Ostatní teplomilný hmyz prezentuje cikáda chlumní *(Cicadetta montana)* a kudlanka nábožná *(Mantis religiosa).* Luční porosty rezervace hostí i celou řadu ptáků, vázaných na luční biotopy.

Součástí rezervace je také lesní půda o celkové výměře 2,68 ha. Jedná se o roztroušené enklávy převážně stoletých řídkých dubových porostů výmladkového původu. Celkově lze charakterizovat rostlinná a živočišná společenstva PR Kútky jako společenstva typická pro květnaté louky stepní části Bílých Karpat, které jsou svojí izolací v lesních komplexech obory Radějov kvalitativně i kvantitativně poněkud chudší, než obdobná společenstva nedaleké NPR Čertoryje, NPR Porážky nebo PR Machová.

C.I.3. Schopnost přírodního prostředí snášet zátěž

Louky jsou místy ohroženy absencí kosení a následnou expanzí konkurenčně silných druhů travin, později i křovin. *V obořе jsou naopak koseny plošně bez přihlédnutí k potřebě diferenciace postupů vzhledem k mozaice stanovišť a potřebě jemnějšího managementu.* Lesní porosty jsou ohroženy necitlivým lesním hospodařením a myslivostí.

Snížením počtu chované zvěře o 125 jeleních jednotek je určitým vstupním impulsem k tomu, aby došlo k určitému snížení dopadů (nutno významnější změny ověřovat následným monitoringem). Pokud ale platí aktuálně zjištěný stav, tak nepochybně snížení počtu jeleních jednotek ze 750 až 800 na výsledných 235 (tj. 110 jelenů a 250 daňků) je tak zásadní, že se musí někde projevit a to dost významným způsobem (nutno navrhnout monitoring), zvláště bude-li zachován normální oborní režim tj. celoroční přikrmování a bude-li souběžně probíhat eliminace srnčí a černé zvěře a pokud budou dlouhodobě dodržovány NJKS - normované jarní kmenové stavy).

C.II. Charakteristika současného stavu životního prostředí v dotčeném území

Klimatické poměry

Jihovýchodní část katastrálního území Radějova leží v mírně teplé oblasti MT 10, která je charakterizována dlouhým létem, teplým a mírně suchým, krátkým přechodným obdobím s mírně teplým jarem a podzimem. Zima je krátká, mírně tepláa velmi suchá, skrátkým trváním sněhové pokrývky. Průměrný roční úhrn srážek činí cca 650 mm a průměrná roční teplota okol + 8,5^{o} C.

Voda

Území patří do povodí Dunaje, vedlejšího povodí Moravy dílčího povodí potoka Radějovka s potokem Vrbecka a Sudoměřického potoka s potokem Mandát, protékajícím Měsíčním údolím. Čísla hydrologického pořadí : 4 - 13 - 02 – 058 a 4 – 13 – 02 064.

Vodní toky tvoří nejen významnou složku krajiny, ale i důležitý přírodní zdroj zásobování obyvatelstva, průmyslu i zemědělství.

Ve vodnosti krajiny se výrazně projevuje orografický faktor, tedy vzrůst vodnosti od nižších do vyšších poloh v závislosti na zvyšujících se srážkách.

Ovlivnění hydrogeologických poměrů a vydatnosti vodních zdrojů - vlivem posuzované ho záměru nedojde k zásahům do zvodnělé části kolektoru ani jiným změnám ovlivňujícím hydrogeologické poměry.např. založením staveb, zasakováním srážkových či jiných vod, změnou infiltrace srážkových vod apod.

Podzemní voda – v řešeném území je výskyt podzemních vod vázán na geologickou stavbu.

V souvislosti s posuzovaným záměrem se nepředpokládají žádné změny reliéfu území. Z pohledu ovlivnění charakteru odvodnění území vlivem změn reliéfu terénu lze vlivy hodnotit jako nevýznamné. K nárůstu odvodněných ploch a jejich kvality nedojde.

Geomorfologie

Území spadá do celku Bílé Karpaty, podcelku Žalostinská vrchovina, okrsku Radějovská vrchovina. Jedná se o členitou vrchovinu tvořenou flyšem bělokarpatské jednotky s četným střídáním synklinálních a antiklinálních pásem, s erozně denudačním reliéfem hřbetů a údolí. Na severu území okrajově zasahuje do okrsku Šumárnický hřbet. Reliéf je převážně erozně denudační, na hluboce denudovaném střižném příkrovu s výraznými strukturními tvary.

Horninové prostředí a přírodní zdroje

Podložím je zvrásněný flyš nivnického a svodnického souvrství bělokarpatské jednotky magurského flyše s převahou vápnitých jílovců. Z kvartérních uloženin jsou patrná eluvia a svahová deluvia písčito-hlinitého zrnitostního složení.

Půdní poměry

V severní části území převládá černozem černicová ojediněle doplněná černicí pelickou, v jižní části jsou v půdním pokryvu zastoupeny převážně kambizemě (modální, oglejená), z hlediska druhu se jedná o půdy středně těžké, písčitohlinité, hlinité až jílovitohlinité s rozličnou příměsí skeletu.

Biota

V SV části převažují travinobylinná společenstva. Dominujícím typem vegetace jsou teplomilné, druhově velmi bohaté louky - společenstva svazu *Cirsio-Brachypodion pinnati* a především *Bromion erecti* (sensu Chytrý 2007), které na ojedinělých vlhčích místech přecházejí ve vegetaci svazu *Molinion* s dominantním bezkolencem rákosovitým. Charakteristickým prvkem na loukách jsou pramenné výchozy a sezónně prosychající luční mokřady (zejména svaz *Calthion*), místy s mělkou vrstvou slatiny (do 20 cm). Nedílnou součástí lokality jsou roztroušené hájky teplomilných doubrav blízkých asociaci *Potentillo albae-Quercetum* a solitérní duby, lípy a jeřáby břeky s okolní vegetací keřových plášťů svazu *Berberidion* a bylinných lemů svazů *Geranion sanguinei* a *Trifolion medii*. Podstatná část luk byla již od 60. let minulého století narušena hnojením a pastvou, takže se zde vyskytují značné plochy ochuzených květnatých luk To platí jak pro NPR Čertoryje, tak zejména pro PR Kútky. Na menších plochách se vyskytují přechody k mezofilním porostům svazu *Arrhenatherion* a pastvinám svazu *Cynosurion*. Právě v biotopech ovlivněných v minulosti pastvou, tedy v širokolistých suchých trávnících bez význačného výskytu orchidejovitých a bez jalovce (T3.4D) s tendencí k mezofilním ovsíkovým loukám (T1.1) a poháňkovým pastvinám (T1.3) se nejčastěji vyskytuje *Serratula lycopifolia*.

Celkový charakter nelesní vegetace v PR Kútky (součást obory) se poněkud liší od jádrového území v NPR Čertoryje. Vegetace v oblasti Mandátského údolí je poněkud chudší, co do počtu typů, plošného zastoupení, ale především bohatosti druhů. Tento jev je dlouhodobý a byl pozorovatelný již před vznikem obory. Hlavními faktory zde byly relativní blízkost a dostupnost obce a z toho plynoucí odlišnosti v hospodaření (např. dřívější termín kosení, svážení sena a intenzivnější pastva). K ochuzování vegetace ve 2. polovině 20. století nastalo řádově o desítky let dříve, než na jiných lučních komplexech.

V JZ části převažují lesy, ve kterých převládají západokarpatské dubohabřiny (L3.3B) asociace *Carici pilosae-Carpinetum* a ve vyšších polohách pak květnaté bučiny. V okolí vodních toků a pramenišť se vyskytují údolní jasanovo-olšové luhy.

Cypripedium calceolus a *Serratula lycopifolia* rostou v typických širokolistých suchých trávnících T3.4D často v porostech s významným výskytem orchidejovitých T3.4C. *Gladiolus palustris* ve vlhčích nebo přechodně vlhkých místech vegetace T3.4D.

Z živočichů se zde vyskytuje přástevník kostivalový, tesařík obrovský, žluťásek barvoměnný, bourovec trnkový, roháč obecný a ohniváček černočárý.

Čertoryje jsou nejrozsáhlejším komplexem typických bělokarpatských luk s vysokou krajinářskou hodnotou a výskytem četných chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Z naturových společenstev se zde vyskytují velkoplošné a reprezentativní porosty širokolistých suchých trávníků (T3.4D a T3.4C) a mezofilních ovsíkových luk T1.1. Z lesních jsou reprezentativně vyvinuty karpatské a panonské dubohabřiny (L3.3B a L3.4) a květnaté bučiny (L5.1), v menším rozsahu i středoevropské bazifilní teplomilné doubravy (L6.4) a údolní jasanovo-olšové luhy (L2.2A). Na vlhkých místech se maloplošně vyskytují bezkolencové louky (T1.9) a vlhká tužebníková lada (T1.6). Častá jsou luční i lesní pěnovcová prameniště (R1.1 a R1.3), místy s vegetací parožnatek (V5).

1. Předmětem ochrany EVL Čertoryje jsou vybraná přírodní stanoviště, zejména velkoplošné a reprezentativní porosty širokolistých suchých trávníků a mezofilních ovsíkových luk, v rámci obory Radějov převažují reprezentativně vyvinuté karpatské a panonské dubohabřiny a květnaté bučiny, v menším rozsahu i středoevropské bazifilní teplomilné doubravy a údolní jasanovo-olšové luhy. Na vlhkých místech se maloplošně vyskytují bezkolencové louky a vlhká tužebníková lada.

2. K předmětu ochrany EVL patří i tři rostlinné a devět živočišných druhů zařazených do II Směrnice č. 92/43/EEC. Z rostlin to jsou: střevíčník pantoflíček *Cypripedium calceolus,* srpice krabincolistá *Serratula lycopifolia* a mečík bahenní. Z živočichů se zde vyskytuje přástevník kostivalový *Euplagia quadripunctaria*, tesařík obrovský *Cerambyx cerdo*, žluťásek barvoměnný *Colias myrmidone*, bourovec trnkový *Eriogaster catax*, roháč obecný *Lucanus cervus* a ohniváček černočárý *Lycaena dispar*.

3. Nejcennější částí EVL Čertoryje je stejnojmenná NPR Čertoryje na jejímž území se vyskytuje největší počet přírodních stanovišť a druhů, které jsou předmětem ochrany.

Lokalizace nalezených typů přírodních stanovišť v EVL Čertoryje

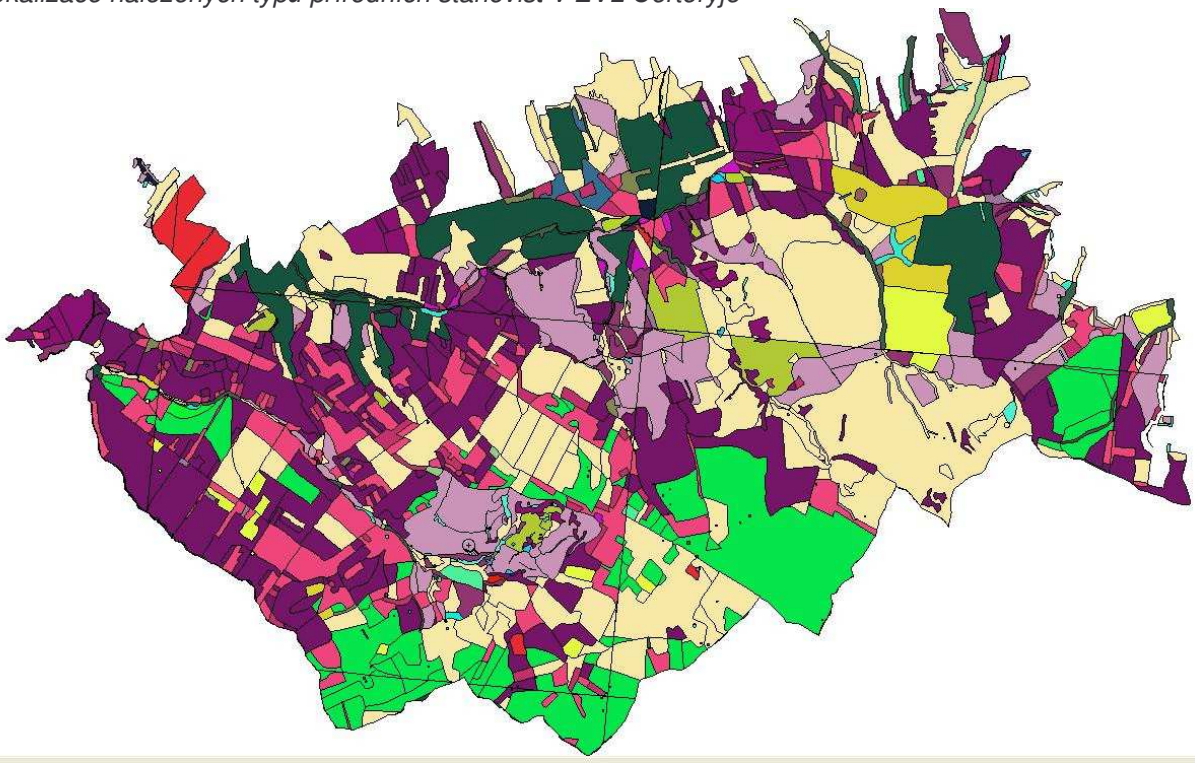

Územní systém ekologické stability krajiny

Kostrou ÚSESu jsou ekologicky stabilnější krajinné segmenty, působící jako biocentra nebo jako biokoridory, případně jako interakční prvky. Biocentra jsou prakticky genetické zásobárny pro uchování regionálního geofondu živých organismů (rostlinných i živočišných), biokoridory zajišťují komunikaci mezi nimi, tedy umožňují volné šíření původních přirozených společenstev do okolí s cílem udržení ekologické rovnováhy a interakční prvky představují segmenty liniového charakteru, zprostředkující příznivé spolupůsobení ostatních krajinných prvků na místní úrovni.

Základním podkladem pro tvorbu ÚSES v zájmovém území byl návrh *Generelu regionálního ÚSES* (Löw a spol.; Brno ,1992), *ÚTP nadregionální a regionální ÚSES* (Společnost pro životní prostředí, spol. s r.o.; Brno, 1996). V rámci *Urbanistické studie CHKO Bílé Karpaty* (Löw a spol.; Brno ,1997), byl vymezen generel místního územního systému ekologické stability. Řešeného území bylo vymezeno jako nadregionální biocentrum č. 98 Čertoryje se společenstvy typických květnatých bučin a karpatských květnatých luk.

Zvláště chráněná území, významné krajinné prvky

Posuzovaná lokalita staveniště se nachází v chráněném území ve smyslu zákona č. 114/92 Sb., O ochraně přírody a krajiny - CHKO Bílé Karpaty, Evropsky významná lokalita Čertoryje a Přírodní rezervace Kútky

Jiné charakteristiky životního prostředí

Radonové riziko je podle údajů uvedených v odvozené mapě radonového rizika (mapa Jihomoravského, kterou zpracoval v měřítku 1: 200000 Český geologický ústav, charakterizovat v posuzované lokalitě jako riziko nízké - 1 Pg (Paleogenní sedimenty).

Ochranná pásma vyplývající ze zákona

A) ochranná pásma elektrických vedení

Ochranná pásma a režim v nich pro vedení zřizovaná po 31.12.1994 jsou stanovena dle zákona č. 222/94 Sb., § 19. Tato ochranná pásma činí:

- OP venkovních vedení VN 1-35 kV a trafostanic VN/NN 7 m od krajního vodiče (resp. od trafostanice)
- OP velmi vysokého napětí 35-110 kV včetně 12 m
  110-220 kV včetně 15 m
  220-400 kV včetně 20 m
  nad 400 kV 30 m

Pro vedení vybudovaná před nabytím účinnosti tohoto zákona zůstávají zachována OP stanovená dle dřívějších předpisů, a to:

- OP velmi vysokého napětí 220-380 kV 25 m
  110-220 kV 20 m
  60-110 kV 15 m
- OP venkovních vedení VN a trafostanic VN/NN 10 m
- OP kabelových vedení všech napětí 1 m
- OP venkovních vedení NN se nestanovuje

Ochranná pásma se měří od krajního vodiče vedení na každou stranu. Pásmo je vymezeno svislou rovinou.

B) Ochranná pásma produktovodů a plynovodů

B1) Ochranná pásma plynovodů jsou dle zákona č. 222/1994 Sb.vymezena ve vodorovné vzdálenosti měřené po obou stranách kolmo na plynovod nebo plynovodní přípojku. Jejich šíře činí na každou stranu:

- u plynovodů a přípojek do průměru 200 mm včetně 4 m
- u plynovodů a přípojek 200-500 mm 8 m
- u plynovodů a přípojek nad 500 mm 12 m
- u nízkotlakých a středotlakých plynovodů a přípojek, jimiž se rozvádějí plyny v zastavěném území obce 1 m
- u technologických objektů 4 m
- ve zvl. případech (v blízkosti těžebních objektů, vodních děl) může ministerstvo stanovit rozsah OP až na 200 m

Stavební činnost a úpravy terénu v ochranném pásmu lze provádět pouze s předchozím písemným souhlasem provozovatele příslušného plynárenského zařízení.

B2) Bezpečnostní pásma jsou určena k zamezení nebo zmírnění účinků případných havárií a k ochraně života, zdraví a majetku osob. Bezpečnostní pásmo VTL plynovodu je 200 m kolmo na obě strany plynovodu. Každý zásah do bezpečnostního pásma VVTL plynovodu musí být projednán s odborem provozu a údržby s.p. Transgas Praha.

C) Ochranná pásma vodovodů jsou dle ČSN 2 m od okraje potrubí

D) Ochranná pásma kanalizace jsou dle ČSN 3 m od okraje potrubí

E) Ochranná pásma silnic

Silniční ochranná pásma se zřizují podle zákona o pozemních komunikacích ze dne 23.1.1997 při všech dálnicích, silnicích a místních komunikacích I. a II. třídy mimo území zastavěná nebo k souvislému zastavění určená. Hranice silničních ochranných pásem je určena svislými plochami vedenými po obou stranách komunikace ve vzdálenosti:

Od osy přilehlého jízdního pásu dálnice a rychlostní silnice I. třídy nebo rychlostní místní komunikace	100 m
Od osy vozovky nebo přilehlého jízdního pásu ostatních silnic I. třídy a ostatních místních komunikací I. třídy	50 m
Od osy vozovky silnic II. a III. třídy	15 m

V silničních ochranných pásmech lze jen na základě povolení silničního správního úřadu a za podmínek v povolení uvedených:

- provádět stavby, které vyžadují povolení nebo ohlášení stavebnímu úřadu
- provádět terénní úpravy.

Povolení se nevyžaduje pro stavby čekáren linkové osobní dopravy, telekomunikačních a energetických vedení a pro stavby související s úpravou odtokových poměrů.

V silničních ochranných pásmech lze povolit zřizování a provozování reklamních poutačů, propagačních a jiných zařízení, světelných zdrojů, barevných ploch jen pokud nemohou být zaměněny s dopravními značkami nebo dopravními zařízeními nebo pokud nemohou oslnit uživatele komunikace. Povolení vydává příslušný silniční správní úřad.

V silničním ochranném pásmu na vnitřní straně oblouku silnice a místní komunikace I. nebo II. třídy o poloměru 500 m a menším a v rozhledových trojúhelnících prostorů úrovňových křižovatek těchto pozemních komunikací se nesmí zřizovat a provozovat jakékoliv objekty, vysazovat stromy nebo vysoké keře a pěstovat takové kultury, které by svým vzrůstem rušily rozhled potřebný pro bezpečnost silničního provozu. Tato podmínka neplatí pro lesní porosty.

Rozhledové trojúhelníky křižovatek mimo zastavěné území obce: strany rozhledových trojúhelníků se stanovují 100 na silnici hlavní a 55 m na silnici označené jako vedlejší. V zastavěném území obce závisí velikost rozhledových trojúhelníků na návrhové rychlosti.

Stavbou je ochranné pásmo silnice II. třídy – 15 m od osy vozovky dotčeno 3,5 m.

F) Ochranná pásma železnic činí dle zákona 60 m od osy krajní koleje

G) Ochranná pásma podzemních dálkových kabelů jsou 2 m po celé délce kabelové trasy. Hloubka OP je 3 m a rovněž do výšky činí 3 m (měřeno od úrovně půdy). V OP je zakázáno zřizovat stavby, skládky materiálu a provozovat činnosti, které by mohly znesnadnit přístup ke kabelům nebo hrozit plynulost a bezpečnost jejich provozu. Dále je zakázáno provádět bez souhlasu zodpovědné organizace zemní práce (výkopy, sondy).

H) Manipulační pásma vodních toků: ochranná pásma vodních toků vyplývající ze Zákona o vodách (pro oplocení 6 m, pro trvalé objekty 15 m od břehu, paty hráze). OP se měří od břehové hrany, jedná se o volný manipulační pruh. V tomto pásmu nesmí být umisťovány žádné nadzemní stavební objekty. Hodnocenou stavbou ochranná pásma nebudou dotčena.

Ochranná pásma a pásma hygienické ochrany vyhlašovaná

A) Ochranná pásma vodárenských zdrojů nezasahují do řešeného území.

B) ČOV není

C) OP hřbitova 25 m, není

D) Ochranné pásmo lesa – ano

E) I až III. zóna ochranného pásma CHKO Bílé Karpaty

Ochranná pásma komunikací, nadzemních či podzemních inženýrských sítí ve správě jiných správců : nejsou.

Zonace CHKO Bílé Karpaty

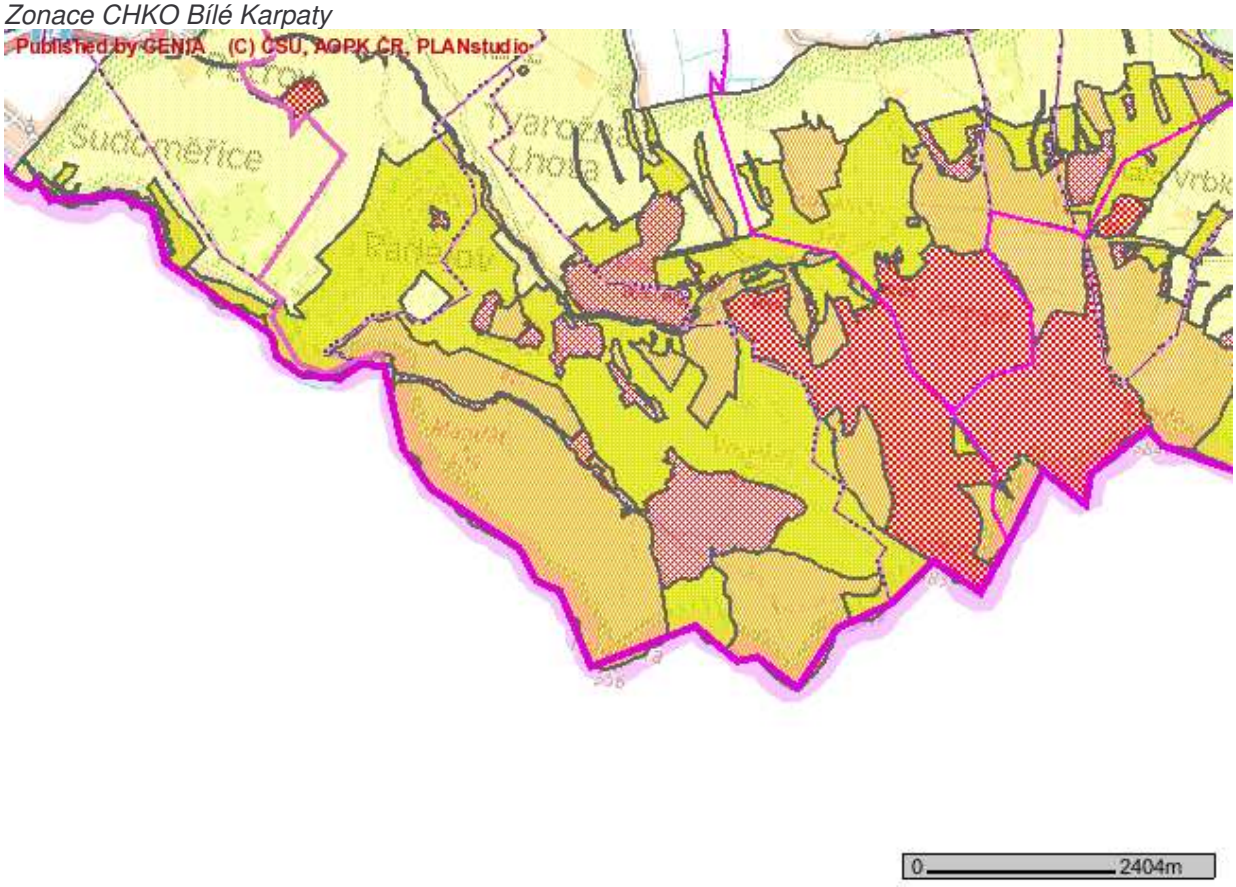

C.III. Celkové zhodnocení kvality životního prostředí v dotčeném území z hlediska jeho únosného zatížení

Současný a jistě dlouhodobý vysoký stav zvěře v oboře (daňčí zvěř 1258, vysoká zvěř 75, srnčí zvěř 63, černá zvěř 70) z pohledu ochrany přírody je neakceptovatelný. Konkrétně ČIŽP se od roku 2005 intenzivně zabývá stavem životního prostředí v oboře Radějov a to z hlediska nadměrného poškozování lesních porostů a poškozování PR Kútky zvěří.

V roce 2005 byla provedena kontrola v 11 porostních skupinách (413G0, 415E10, 415B7z, 416B11, 416c12,416E10z,436C4,438C3,443F9z,444D2,444D3) přičemž ve 4 případech (415E10, 416B11, 416C12,416E10z) bylo zjištěno nepřiměřené poškození kultur okusem zvěří.

V roce 2006 byl při společném šetření OOL a OOP zjištěn nárůst poškozování lesních porostů zvěří ohryzem a to v lesních porostech, u kterých byla provedena kontrola již v předchozím roce 2005. Nárůst poškození se u jednotlivých porostních skupin pohyboval oproti minulému roku cca o 20 % - 85 %.

Dále na území PR Kútky bylo konstatováno, že dochází k dramatickému ústupu všech druhů orchidejí a z květnatých luk se vlivem nadměrného spásání spárkatou zvěří a působením nadměrného množství trusu stávají louky zelené a radikálně se mění složení druhů bylin s tím, že mizí chráněné druhy, které jsou předmětem ochrany pro které bylo dané území vyhlášeno MZCHÚ.

V roce 2007 bylo zkontrolováno 28 porostních skupin, z čehož ve 12 případech bylo zjištěno nepřiměřené poškození okusem a ohryzem lesních dřevin spárkatou zvěří, přičemž nárůst poškození (zatím nepřekračující hranici přiměřenosti) byl zaznamenám i v dalších porostních skupinách mimo 28 výše uvedených.

V roce 2009 byla provedena rozsáhlá, komplexní kontrola a to v 69 porostních skupinách (plošně rovnoměrně rozmístěných po celé ploše obory Radějov). Nepřiměřené a opakované poškozování lesních porostů (s novým poškozením v rozsahu až 100 %) bylo zjištěno v 52

porostních skupinách, přičemž některé porosty jsou již zcela zdevastovány (kombinace starého a nového poškození) a vyžadují předčasné provedení obnovy (rekonstrukce).

Stav lesních porostů (opakované nepřiměřené poškozování zvěří), zjištěný při kontrolách ČIŽP v minulých letech (jak je uvedeno výše) dokladuje nárůst početních stavů zvěře nad únosnou mez a tím narušení vyváženosti ekosystému v dané lokalitě. Při tomto daným podmínkám neadekvátním početním stavu zvěř negativně ovlivňuje lesní ekosystém jeho nepřiměřeným poškozováním. Skutečnost několikanásobně zvýšených stavů zvěře byla též prokázána fyzickým sčítáním zvěře v oboře Radějov v lednu 2009 – platné normované stavy zvěře byly až trojnásobně překročeny. Vysoké stavy zvěře, krom poškození stávajících porostů jehličnatých i listnatých dřevin, prakticky znemožňují i přirozenou obnovu lesního ekosystému, která by vzhledem k dané lokalitě (území CHKO Bílé Karpaty, součást EVL Čertoryje) byla žádoucí. Navíc zde přímo dochází ke střetu zájmů, neboť na území obory se nachází zvláště chráněné území - PR Kútky, které je současným managementem obory silně negativně ovlivňováno (plošná likvidace orchidejí a dalších bylin, eutrofizace půdy a celková ruderalizace lokality). Vysoká míra poškození daného území poukazuje na nutnost okamžitého a účinného zásahu, který by zamezil další devastaci.

Stavy zvěře by měly být takové, aby nejen zajistily dostatek potravy, ale aby také neovlivňovaly podstatněji diverzitu rostlinných biocenóz, druhovou skladbu či dynamiku společenstev.

Zejména v PR Kútky jsou v posledních letech pozorovány významné změny v dochovaném stavu přírody (rozdupané mokřady, sešlap, eutrofizace, vypasení), ke kterým dochází v důsledku nadměrné pastvy spárkaté zvěře. Veškeré tyto negativní změny byly na území PR Kútky zjištěny a zdokumentovány jak pracovníky Správy CHKO, tak nezávislými odborníky.

Pastva zde probíhá celoročně s obtížně stanovitelnou intenzitou. Pro jednosečné bělokarpatské louky však kontinuální pastva spárkaté zvěře znamená značné riziko. Zejména proto, že na rozdíl od pastvy hospodářských zvířat je nekontrolovatelná a nelze regulovat její rozsah, kvalitu a dobu vypasení porostů. Naproti tomu tradiční způsob obhospodařování – sečení, je pro tento typ vegetace rozhodujícím faktorem pro její udržení. Pastva jako případný způsob hospodaření je přijatelná pouze v období po první seči.

V důsledku pastvy dochází ke změnám v horizontální a vertikální struktuře, druhovém složení vegetace, dále dochází vlivem kontinuální pastvy a selektivního vyžírání v dané době nejchutnějších druhů k zaplevelení porostů pastevními plevely a snížení jejich estetické hodnoty (těch plevelů?). Zákonitým následkem pastvy spárkatou zvěří je zároveň intenzivní eutrofizace a sešlap s následnou erozí. V konečném důsledku může dojít až ke snížení druhové diverzity těchto původně bohatých rostlinných společenstev, k vymizení zvláště chráněných druhů rostlin a k zániku předmětu ochrany ZCHÚ. Pozorované změny:

Rozšlapání mokřadů - mokřady jsou často zvěří využívány jako kaliště, případně i jako napajedla. Na málo únosném terénu mokřadů a jeho blízkém okolí je díky zvýšené koncentraci zvěře stržen vegetační kryt, takže povrch půdy je vystaven zvýšené erozi. Trusem a močí je eutrofizována půdy, což má za následek zvýšený výskyt ruderálních a nitrofilních druhů rostlin na okraji poškozeného území - třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*), pcháč rolní (*Cirsium* arvense), pcháč obecný (*Cirsium vulgare*), šťovík tupolistý (*Rumex obtusifolius*) a kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica).* Naopak druhy citlivé na eutrofizaci a sešlap mizí (viz foto). Významnou indikační skutečností je zřetelný pokles početnosti měkkýš vrkoče útlého (*Vertigo angustior*) v prameništích mokřadech *(*Konvička, 2006*)*

Sešlap vegetace v místech soustředěného pohybu a shromažďování zvěře dochází k nadměrnému sešlapu, kdy je jednak utužován půdní povrch vahou zvířat, jednak dochází k přímému fyzickému poškozování rostlin. Také v tomto případě jsou důsledky obdobné - přítomnost a šíření ruderálních druhů bylin. Na místech větší koncentrace zvěře v PR Kútky, např. na stávaništích nebo v okolí příkrmišť se z těchto druhů hojněji vyskytují např. řebříček obecný (*Achillea millefolium agg.*), kokoška pastuší tobolka (*Capsela bursa-pastoris*), pcháč rolní (*Cirsium arvense*), pcháč obecný (*Cirsium vulgare*), hadinec obecný (*Echium vulgare*),

řeřicha chlumní (*Lepidium campestre*), mochna husí (*Potentilla anserina*) a pampeliška smetánka (*Taraxacum* sect. *Ruderalia)*.

Sešlapem nejsou poškozována jenom luční stanoviště, ale i stanoviště lesní. Zejména při hledání stínu na lesních okrajích vytváří zvěř hustou síť ochozů bez bylinného krytu a s utuženým půdním povrchem. Pro tento typ poškození je velmi přiléhavý termín „motokrosový les" (viz foto).

Eutrofizace je v hodnoceném území velmi výrazná. Vlivem trusu a moče spárkaté zvěře je půda obohacována o živiny, zejména dusík a fosfor. Zcela běžná je na celé ploše PR možnost nacházet trus spárkaté zvěře, na frekventovaných místech je markantní typický zápach, který připomíná intenzivně využívané pastviny ovcí.

Pro bělokarpatské louky je typická obecně nízká trofie prostředí. Nízký obsah živin za spolupůsobení nízkého srážkového úhrnu a vysokého stupně oslunění vytváří podmínky pro rozvoj druhového bohatství rostlin, včetně druhů stenoekních, které na změny prostředí reagují velmi citlivě – jejich reakcí na změnu podmínek je vymizení.

Samozřejmě je velmi těžké rozlišit příčinu vymizení jednotlivých citlivých druhů, zda je za ně odpovědný sešlap, eutrofizace či přímé vypásání zvěří. Všechny tyto faktory vytváří mimořádně silný selekční tlak, kterému citlivé druhy nejsou schopny odolat.

Naproti tomu expanzivní ruderální a nitrofilní druhy, které jsou tolerantní k mechanickému poškozování sešlapem a okusem, využívají zvýšené trofie k rychlému populačnímu růstu, který se projevuje zvýšenou frekvencí výskytu a vysokou pokryvností jejich porostů. K nejtypičtějším indikátorům vysoké trofie patří kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), která na eutrofizovaných plochách vytváří husté, téměř monokulturní, porosty (viz foto).

Vypásání porostů spárkatou zvěří se projevuje několika způsoby:

- *změnou vertikální a horizontální struktury lučních porostů*

Spásáním statných druhů trav a bylin dochází k postupnému snižování výšky porostu. Pastva se dále projevuje postupným převládnutím rostlin s rychlým regenerativním růstem, s přízemní růžicí listů, krátkostébelných druhů trav, ale také lučních druhů vytvářejících morfotypy s přízemním rozložením zelených orgánů. Menší výška porostů v PR Kútky je dobře patrná při pouhém vizuálním srovnání, např. s lučními porosty v NPR Čertoryje. Vlivem rozdílné intenzity pastvy a lokální eutrofizaci exkrementy se vytváří pro pastviny typická ostrůvkovité struktura, kde se střídají často spásaná místa s místy nespasenými. Na místa s vyšší trofií se navíc i snadněji šíří nitrofilní druhy, například kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), pcháče (*Cirsium* spp.)

- *změnou druhového složení*

Jak už bylo uvedeno výše, změny druhového složení jsou vyvolány komplexem negativních účinků, které souvisí s pastvou. Spárkatá zvěř nespásá rostlinnou biomasu kontinuálně, v žíru se chová velmi selektivně a významně preferuje širokolisté byliny. Vlivem pastvy dochází k zákonitým změnám v druhovém složení porostů. To souvisí s preferováním a selektivním spásáním dieteticky hodnotnějších a chutnějších bylin před travami, a také s rozdílnou schopností různých druhů snášet rychlé a časté obnovování nadzemních orgánů po spasení. Druhy, které tuto schopnost nemají, jsou pastvou z porostů postupně vytlačovány. Travinobylinné společenstvo asociace Brachypodio pinnati-Molinietum caeruleae nelze z nutričního hlediska považovat za porosty vhodné pro pastvu, neboť v biomase převažují pro býložravce obtížně stravitelné druhy trav, zejména sveřep vzpřímený (Bromus erectus), válečka prapořitá (Brachypodium pinnatum) a kostřava žlábkatá (Festuca rupicola). To podporuje zvýšenou selektivitu spásání chutnějších druhů bylin. V území lze v současnosti pozorovat úbytek některých skupin rostlin, například zástupců vstavačovitých a širokolistých bylin obecně. Výrazně se to projevuje např. v absenci květnatého časně letního aspektu.

Závěr nezávislého hodnocení RNDr. Jiřího Zahrádky, CSc. a Ing. Jindřicha Šmitáka: Současný stav přírodní rezervace Kútky a jeho legislativní východiska:

Negativní účinky intenzivní pastvy jsou botanickými pozorováními (viz Jongepierová 2006, Kočí 2007, Šmiták 2008) jednoznačně doloženy. Teoreticky lze namítnout, že pozorované změny, zejména v druhovém složení lučních porostů, mohou být vyvolány působením jiných

faktorů, často jsou zmiňovány tzv. globální faktory (oteplování klimatu), či vlivy dálkového přenosu znečištění. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že pro posouzení vlivů na stav PR Kútky jsou k dispozici téměř ideální srovnávací podmínky v případě národní přírodní rezervace (NPR) Čertoryje. Obě chráněná území mají téměř shodné stanovištní podmínky, jsou vystavené totožným globálním vlivům i vlivům dálkového přenosu znečištění. Dramatické změny ve stavu vegetace, které jsou tak markantní v PR Kútky, v NPR Čertoryje pozorovány nejsou. Zásadním rozdílem je zde právě absence oborního chovu zvěře v NPR Čertoryje.

V poslední době je předmětem diskuse početní stav spárkaté zvěře v oboře Radějov (a PR Kútky) a snaha nalézt optimální početní stavy, které by uspokojily jak oborní chov zvěře, tak zároveň nepoškozovaly zákonem chráněné zájmy ochrany přírody. V této souvislosti je nutno upozornit, že poškození předmětů ochrany přírody (viz níže) je mimořádně intenzivní a vyžaduje, aby dotčené plochy byly před zátěží oborního chovu zcela ochráněny. Pokud luční porosty nedostanou příležitost k rekonvalescenci, hrozí velmi rychlé a dlouhodobé zhroucení druhové struktury lučních společenstev bělokarpatských luk, které jsou hlavním předmětem ochrany. Pouhé snížení početních stavů spárkaté zvěře není dostatečným opatřením, protože vzhledem k jižní svahové expozici bude PR Kútky vždy atraktivní polohou pro spárkatou zvěř, zejména daňky.

Současný silně poškozený stav přírodního prostředí v PR Kútky vyžaduje okamžitý účinný zásah, který zamezí další devastaci zvláště chráněného území. Bez nadsázky lze tvrdit, že hrozí akutní nebezpečí z prodlení, neboť intenzivní šíření invazních a nitrofilních druhů rostlin (*Calamagrostis epigejos, Urtica dioica, Cirsium arvense, Cirsium vulgare, Rumex obtusifolius*) může zvláště chráněné území Přírodní rezervace Kútky zcela znehodnotit.

Závěr hodnocení Mgr. Martina Kočí Ph.D. „Změny bylinného patra lesní vegetace v oboře Radějov" ze srpna 2008 :

Bylinný podrost a zmlazení dřevin v oboře Radějov je silně ovlivňováno pastvou daňčí zvěře. Její hlavní důsledky jsou následující:

1. Dochází k výraznému snížení pokryvnosti bylinného a keřového patra. Okusem silně trpí zejména zmlazení dřevin stromového patra, což prakticky potlačuje přirozenou obnovu lesa.
2. Některé druhy původního bylinného a keřového podrostu, nebo zmlazujících se dřevin stromového patra, jsou pastvou silně eliminovány. Naopak selektivním nespásáním pro zvěř nechutných druhů jsou některé druhy podporovány a dochází k jejich šíření v bylinném podrostu.

1. Nově se v důsledku disturbancí půdního povrchu spojeného s eutrofizací v podrostu lesa šíří nitrofilní a synantropní druhy.
2. Snižuje se druhová diverzita bylinného patra.

Navrhované snížení počtu zvěře je zásadní, cílový stav bude výrazně nižší než ve většině srovna-telných obor v ČR. Ve většině případů je cílový stav porovnatelný, nebo dokonce nižší než je počet JJ v oborách ležících v jiných CHKO s podobnými, ne-li cennějšími biotopy (Obora Klentnice - Biosférická rezervace Pálava, ale také Stará obora, Poněšická obora, Loučná atd.). Jak již bylo řečeno, rozdíly ve vlivu na životní prostředí, (téměř stejné složení potravy i vzorce chování) mezi jelení a daňčí zvěří jsou minimální a je v podstatě jedno kolik jedinců kterého druhu bude v oboře chováno. Důležité v tomto případě je dodržet počet jeleních jednotek (JJ).

Prameniště poškozené sešlapem

nakvétající srpice karbincolistá, evropsky významný druh; kvete pouze v oplocené ploše

kontrast mezi kvetoucím lučním porostem v oplocení bez přímého vlivu zvěře a mimo oplocení

bylinný podrost v lesích obory je zachován pouze v oplocených plochách

travní porost silně poškozený rytím prasat divokých

oplocenka

ČÁST D – KOMPLEXNÍ CHARAKTERISTIKA A HODNOCENÍ VLIVŮ ZÁMĚRU NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

D.I. Charakteristika předpokládaných vlivů záměru na obyvatelstvo a životní prostředí a hodnocení jejich velikosti a významnosti

D.I.1. Vlivy na obyvatelstvo včetně sociálně ekonomických vlivů

Zdravotní rizika, sociální a ekonomické důsledky

S ohledem na dříve kvantifikované vlivy, zejména pokud se jedná o škodliviny, které jsou schopny přenosu atmosférou a představují tak relativně nejvyšší a nejrychlejší možné ovlivnění obyvatel, je možné konstatovat a je doloženo v předchozích částech, že neohrozí pohodu a v žádném případě zdraví obyvatel Radějova.

Narušení faktorů pohody

Provoz obory nemůže negativně ovlivnit současné faktory pohody u občanů Radějova. Vlivy na obyvatelstvo zprostředkované přes jednotlivé složky životního prostředí (voda, půda, ovzduší) se nepředpokládají.

D.I.2. Vlivy na ovzduší a klima

S ohledem na kvantifikované vlivy vyhodnocených v předešlých kapitolách, zejména pokud se jedná o škodliviny, které jsou schopny přenosu atmosférou a představují tak relativně nejvyšší a nejrychlejší možné ovlivnění obyvatel, je možné konstatovat, že předpokládané emisní a hlukové zatížení nemůže ohrozit pohodu a v žádném případě zdraví obyvatel.

D.I.3. Vlivy na hlukovou situaci a další fyzikální a biologické charakteristiky

Dopravní frekvenci lze označit za málo významnou. Není proto nutné uvažovat s žádnými opatřeními ohledně protihlukové ochrany v souvislosti s navrhovaným provozem.

Přímá rizika nastanou, pokud by při užívání obory nebudou respektována opatření příslušných pracovně právních předpisů, provozních řádů a havarijních plánů.

D.I.4. Vlivy na povrchové a podzemní vody

Znečištění vod a půd produkcí trusu chované zvěře odpadních vod – jde především o potenciální ovlivnění kvality vody a případnou eutrofizaci stanovišť v případě koncentrované pastvy. Zasakovaná voda bude volně gravitovat zvětralinovým pláštěm. Vzhledem k tomu, že se jedná o přirozené pásmo aerace bude docházet podobně jako v zemních filtrech k čištění vod, zejména odbourávání obsahu organických látek a bakteriálního zatížení vod tak, že níže po svahu nebo v úrovni kde tyto vody dosáhnou povrchových vodotečí, již budou mít charakter přirozených infiltrovaných podzemních vod.

D.I.5. Vlivy na půdu

Vlastní provoz nebude mít vliv.

D.I.6. Vlivy na horninové prostředí a přírodní zdroje

Nebude mít vliv.

D.I.7. Vlivy na faunu, flóru a ekosystémy

Ve smyslu platné legislativy nesmějí být funkční části územního systému ekologické stability (ÚSES) poškozovány, nefunkční části musí být postupně dotvořeny jako součást prováděcích projektů a plánů. Navrhované stavby a provoz obory musí plně respektovat podmínky ochrany prvků stávajícího ÚSES. V rámci této dokumentace se míra dotčení specifikuje pro přímo a potenciálně dotčené prvky ÚSES. Za přímo dotčené prvky se přitom pokládají ty, u kterých dojde ke kontaktu nebo křížení s navrženým užíváním obory. Za potenciálně dotčené prvky systému ÚSES se pokládají ty, u kterých sice nedojde ke kontaktu s navrženým užíváním, ale nacházejí se v její relativní blízkosti.

Posuzovaný záměr je v územní kolizi se skladebnými prvky ÚSES a s podpůrnými prvky ekologické stability krajiny. Záměr se přímo nedotýká biologicky cenných ploch.

Zájmové území se nachází v CHKO Bílé Karpaty a v Evropsky významné lokalitě Čertoryje (NV č. 132/2005 Sb. př. č. 550).

Z hlediska možných vlivů na předměty ochrany EVL CZ 0624072 Čertoryje je v souvislosti s posuzovaným záměrem nutno uvažovat s aktuálně zjištěnou situaci ohledně stavů zvěře z konce ledna 2009, kdy byl dokladován stav silného přezvěření a požadovaná redukce na navrhované stavby ve skutečnosti musí vést k výraznému snížení tlaku chované zvěře na ekosystémy a stanoviště obory, tedy i vyhrazené části EVL.

Přímé vlivy

1. Úbytek stanovišť, zásahy do biotopů – představuje především zásah do ploch naturových přírodních stanovišť záborem biotopů, eventuelně změny způsobené fyzikální destrukcí biotopů (sešlapy, kaliště) *V souvislosti s posuzovaným záměrem nenastávají vlivy z důvodu záboru biotopů záměrem, poněvadž tyto biotopy jsou již nyní součástí obory s určitými stavy spárkaté zvěře. Provoz obory nevyžaduje žádné fyzické zásahy do biotopů výstavbou zařízení, staveb, potřebou odvodnění nebo závlah, jedinými zásahy mohou být výstavby nebo zřizování krmelišť, slanisek. V daném kontextu lze předpokládat, že změna normovaných či minimálních stavů zvěře se nepromítá do změny stávajícího ovlivnění biotopů EVL na území obory.*

Riziko je dáno obecněji u biotopů, vázaných na prameniště, především prioritní stanoviště 7220 petrifikující prameny s tvorbou pěnovce v případech, kdy by u nich byla zřizována slaniska nebo krmeliště, zatím přímo tyto případy u těchto lokalit nejsou registrovány. Do této problematiky patří i lokální mokřady (silně vlhké louky, nebo prameniště ve vyšších sukcesních stádiích), která sice nebyla mapována, ale v dotčené nelesní vegetaci se vyskytují (snad T 1.5, svaz Calthion). Zvýšení stavu jelení zvěře může indikovat potřebu vzniku spontánních kališť. Lze očekávat, že k tomuto účelu budou vybírána místa v blízkosti protékajících potoků, poněkud zastíněná s bohatým keřovým patrem a nikoliv otevřené plochy PR Kútky. Na rozdíl o prasete budou kaliště vytvářena především v období před říjí a období říje, tedy v září až říjnu (na konci vegetační sezóny). Také v případě daňka můžeme předpokládat tvorbu kališť. Na rozdíl od jelena může daněk kromě kališť v lesních porostech vyhledávat místa s rozhledem, podmočené otevřené plochy luk a pramenišť. I v tomto případě jsou kaliště průvodním jevem daňčí říje, jejíž těžiště je opět mimo vegetační sezónu. Zjevná je aktivita prasete divokého v přerývání vlhčích partií, kdy byl v září 2008 dokladován vznik kaliště, naštěstí mimo uvedené typy stanovišť. Právě rycí činností prasete, spojené s vyhledáváním potravy (i rostlinné) jsou velmi často způsobeny nevratné změny na fytocenózách těchto lokalit.

Na monitorovacích plochách byl zaznamenán i další typ narušení půdního povrchu (koleje od vozidel, ochozy zvěře, rozhrabaná půda od šelem při lovu hrabošů a vyhrabaná hnízda vos). Takto narušená půda představovala dohromady 0,65 % rozlohy sledované plochy. I přes relativně nízkou výměru narušení je nezbytné řešit organizaci hospodaření v oboře i mimo les tak, aby uvedené antropogenní destrukční aktivity byly co nejvíce omezeny.

2. Destrukce či sukcesní změny biotopů vlivem pastvy chované zvěře a trofických nároků jednotlivých druhů. *Dle Heroldové a kol (2008 - viz příloha č.3) spárkatá zvěř je jedním z významných faktorů, který prostřednictvím pastvy ovlivňuje strukturu bylinné i dřevinné vegetace zejména v prostředí, kde se vyskytuje ve větší koncentraci. Obory mezi taková prostředí zcela jistě patří a s výrazným dopadem na bylinné i keřové patro je nutné v intenzivních chovech jelenovitých počítat. Intenzita vlivu zvěře je závislá především na její denzitě, méně významné je druhové složení býložravců a jejich potravní specializace. Na území, kde se chová jako hlavní zvěř daněk a jelen (potravní oportunisté), výskyt srnce bývá zpravidla sporadický, protože tento druh s potravní specializací okusovač (má vysoké nároky na obsah živin v potravě) neobstojí v konkurenci s ostatními druhy. Prase divoké se projevuje především rytím a disturbancí, zejména vlhčích biotopů.*

V oboře Radějov dominuje z jelenovitých ve stavu daněk, méně početný je jelen a srnec představuje jen doplňkový druh. Daněk s jelenem jako potravní oportunisté spásají přednostně kvalitnější zdroje potravy a po jejich vyčerpání dokáží zužitkovat i zdroje s nízkým obsahem živin. V bylinném patru dávají přednost plochám s převahou dvouděložných rostlin, které však spásají málo výběrově. Při nedostatku dvouděložných bylin potom spásají traviny, přednostně pícninářsky hodnotné a teprve po jejich spasení konzumují i traviny s malým obsahem živin a vysokým obsahem vlákniny. Jelen i daněk vedle bylinné vegetace spásají i letorosty listnatých dřevin a při celkovém nedostatku kvalitnějších zdrojů potravy okusují i jehličnany. Díky svému potravnímu chování mohou v závislosti na populační hustotě významně snížit diverzitu rostlinných společenstev, ze kterých postupně vymizí dvouděložné byliny a listnaté dřeviny a nakonec dominuje jen několik druhů travin a ostřic a v keřovém patru přežijí jen jehličnany. V lesních porostech se, díky nižší pokryvnosti bylinného patra i odlišné strategii jeho komponentů, projevují disturbance většinou mnohem výrazněji, zejména v prostorech koncentrací zvěře (chodníky podél oplocení apod.). Určitým doprovodným fenoménem pastvy zvěře je také šíření, mnohdy i převládnutí druhů, které herbivoři nespásají nebo spásají jen omezeně (příklad šťovíky na mezických loukách a pastvinách, pryšec mandloňovitý v dubohabřinách).

V oboře je celkem 200 ha luk. Plocha obory je 1 565 ha. Normovaný jarní kmenový stav byl v roce 2008 550 kusů spárkaté zvěře (viz tabulka 1 v příloze studie vlivu na PR Kútky):

Plán chovu a lovu spárkaté zvěře v oboře Radějov (upraveno pro potřeby studie v příloze)

NJKS	Sčítaný stav (31.3)	Letní stav před lovem	Odstřel	
Daněk evropský		Kop 0.9		
490	504	689	249*	*) dosažení cílového stavu 440 ks daňčí zvěře požadovaného LČR
Jelen lesní		Kop 0.8		
**	50	65	7***	
Srnec obecný		Kop 1.0		
20	80	119	99	
Prase divoké		Kop 4.0		
20	45	101	79	

**) jelen lesní není dosud v oboře Radějov normován
***) mimořádný odstřel

Všechny dále uváděné informace vycházejí z předpokladu, že v oboře je chován daněk i jelen v množství odpovídajícímu normovaným stavům. Na jaře se na 200 ha luk (při denzitě 199 ks/km²), chodí pást 400 zvířat což dělá 73 % z celkového počtu. V létě se na loukách pase cca 114 kusů a to je 13 % z celkového počtu chovaných zvířat. Znamená to, že denzita zvířat na loukách je na jaře 5,5x vyšší než v létě. Louky na jaře představují velmi atraktivní pastevní plochu, kde je denzita zvěře nadprůměrná, a využívá je až 3/4 chovaných zvířat. V létě jsou potom louky méně atraktivní než ostatní plochy a využívá je jen cca 13 % chovaných zvířat. Z toho vyplývá, že v oboře jsou i jiné dobré potravní zdroje, které do značné míry odvádějí v letním období zvěř od pastvy na loukách, a minimalizují vliv pastvy, která by jinak měla zcela destruktivní charakter. V prostoru obory jsou do především dubohabřiny, kde je vliv pastvy na bylinné a keřové patro zcela zřetelný zejména v okolí oplocenek a ohrazení obory. Lze se obávat i vzrůstajícího negativního trendu v souvislosti se změnou struktury chované zvěře (nárůst počtu jelenů). Vzhledem k charakteru lesních porostů, stavu keřového a bylinného patra ve vegetačním období a na jeho konci lze odvodit, že značný vliv na snížení stupně poškození pravděpodobně může mít kvalitní celoroční přikrmování. Nicméně ani to nestačí na minimalizaci nebo dokonce eliminaci vlivu chované zvěře na fytocenózu PR Kútky a indicie tak dokládají patrný tlak chovaných druhů zvěře na ekosystémy obory, což nutně vyplývá i z aktuálně zjištěných stavů zvěře v lednu 2009. Ve vztahu k nově zjištěným datům pokládají zpracovatelé naturového hodnocení poznamenat, že pokud by platilo, že stav v oboře odpovídal výchozím stavům (cca 500 daňků a 70 jelenů - tj. 320 jeleních jednotek) a aktuální stav prostředí by měl na svědomí tento počet zvířat, tak navržené snížení počtu chované zvěře o 125 jeleních jednotek by bylo určitým vstupním impulsem k tomu, aby došlo

k určitému snížení dopadů (nutno významnější změny ověřovat následným monitoringem). Pokud ale platí aktuálně zjištěný stav, tak nepochybně snížení počtu jeleních jednotek ze 750 až 800 na výsledných 235 (tj. 110 jelenů a 250 daňků) je tak zásadní, že se musí někde projevit a to dost významným způsobem (nutno navrhnout monitoring), zvláště bude-li zachován normální oborní režim tj. celoroční přikrmování a bude-li souběžně probíhat eliminace srnčí a černé zvěře a pokud budou dlouhodobě dodržovány NJKS - normované jarní kmenové stavy)

Účinnost oplocení centrální části rezervace byla malá. Na jaře nebyl rozdíl v průměrném počtu trusů na dílčí plochu mezi oplocenou a neoplocenou částí, v létě rozdíl průkazný byl. Oplocení bylo na několika místech narušeno a zvířata se mohla volně pohybovat po celém území PR (blíže Heroldová a kol., 2008 v příloze).

Plán péče (Jongepierová, Bezděčka, Jagoš, 2005) konstatuje, že vliv oborního chovu daňků na vegetaci je sledován od roku 1988 a zatím nebyl zjištěn negativní vliv daňků na stav lučních porostů, snížila se ale četnost orchidejí. Dle plánu péče toto může být způsobeno okusem kvetoucích lodyh, čímž je zamezeno jejich rozmnožování a dochází k jejich mizení. Přiměřený okus však za určitých podmínek může stimulovat vegetativní množení, což by mohl být případ srpice karbincolisté. Zatím neřešena zůstává ochrana subtermofilních nelesních porostů v blízkém okolí soliterních stromů. Jednak nebyly zvlášť hodnoceny, jednak zde dochází ke zvýšené koncentraci daňků během dne (s výjimkou prasete divokého), tj. 34 ks/km^2. Letní stav před lovem je s ohledem na NJKS a KOP 873 ks tj. 55 ks/km^2). Všechny dále uváděné informace vycházejí z předpokladu, že v oboře je chován daněk i jelen v množství odpovídajícímu normovaným stavům

Plocha povrchu půdy rozrytá od prasete divokého zaujímala jen 0,4 % z celkové rozlohy sledovaného území, což představuje jen minoritní vliv na složení vegetace. Louky prase využívalo především ve vlhčích partiích v jižní části rezervace Kútky, tyto aktivity se projevovaly lokální destrukcí okolí některých pramenišť. To je poměrně závažné zjištění vzhledem k charakteru vegetace, vyhraněných ekologických nároků řady druhů i jejich malé rozlohy. Prasata však vyrývají i podzemní orgány řady cibulnatých a hlíznatých geofytů na mezických a polosuchých stanovištích. Z uvedeného vyplývá, že normovat divoké prase v oboře Radějov je nutné jen proto, aby mohl být tento druh zvěře intenzivně a bez omezení loven během celého roku s cílem početní stavy v oboře minimalizovat.

Podle poznatků z provedených terénních šetření je vliv dosavadních stavů zvěře na lesní vegetaci značný, místně až destruktivní. Dochází k silnému okusu a poškozování dřevin ve všech patrech lesních fytocenóz. S vysokou pravděpodobností dochází k trvalým (dlouhodobým) změnám ve složení vegetace. Pro stanovení sukcese a změn bude třeba dlouhodobějšího sledování a to nejen v závislosti na celkových stavech zvěře, ale na její distribuci zejména během vegetačního období. Zatím bylo možné v bylinném patře stanovit určité pouze tendence:

- *úbytek pokryvnosti a početnosti druhů s nižší (užší) ekologickou valencí; v prvé řadě dvouděložných bylin s měkkým prýtem*
- *šíření zejména oligotrofních nenáročných druhů např. pryšec mandloňovitý - Euphorbia amygdaloides (až facielní porosty), mohou to být i jiné skupiny např. invazivní netýkavka malokvětá - Impatiens parviflora*
- *na místech se zvýšenou dodávkou dusíku spojenou s narušováním šíření nitrofilních druhů (kopřiva aj.)*

Uvedené jevy se podstatněji projevují na místech s usměrňovaným pohybem zvěře. V daném kontextu navrhovaná redukce zvěře se musí postupně dle názoru zpracovatelského týmu naturového hodnocení projevit pozitivně ve vztahu k postupné revitalizaci bylinného patra lesních porostů (stanovišť)

3. Znečištění vod a půd produkcí trusu chované zvěře odpadních vod – jde především o potenciální ovlivnění kvality vody a případnou eutrofizaci stanovišť v případě koncentrované pastvy, zejména pro obě podjednotky přírodního stanoviště 6210.

Hnojení luk vysokými dávkami dusíkatých látek může mít obecně negativní vliv na strukturu cenných rostlinných společenstev citlivých na obsah dusíkatých látek v půdě. Z údajů, které byly shromážděny při sčítání trusu zvěře na monitorovacích plochách, bylo vypočítáno,, jaké množství výkalů vyprodukují zvířata na loukách v průběhu vegetační sezóny. Na základě provedené metody zjištění koncentrace zvířat a podle trusu monitorování jejich pastevních nároků lze konstatovat, že:

- *Za předpokladu, že se zvěř na loukách pase od března do října (8 měsíců) a její průměrná početnost je 1,28 ks/ha, denní defekační dávka je 25 hromádek pelet a jedno průměrné kálení daňka představuje 24 g sušiny, vyprodukují zvířata za vegetační sezónu celkem 183 kg výkalů v sušině na hektar (837 kg čerstvá hmotnost). Při průměrném obsahu 2,5 % dusíku v trusu jelena a daňka připadne na plochu jednoho hektaru ročně 4,5 kg dusíku. Přibližně stejné množství dusíku může být vyloučeno močí. Přísun dusíku na louky tak může být ročně v průměru okolo 10 kg /ha. V různých částech PR (na jednotlivých monitorovacích plochách) by se množství čistého dusíku mohlo pohybovat na jaře od 0 do 45 kg a v létě od 1 do 14 kg/ha. Množství vyprodukovaného dusíku tak nepředstavuje vážný problém pro bylinnou vegetaci (s výjimkou extrémních ploch). Výkaly jsou navíc distribuovány v dlouhém časovém období, kdy je dusík postupně odbouráván. V kontextu aktuálně zjištěných stavů zvěře lze očekávat mírně zvýšené hodnoty oproti stavu, monitorovaného studií v příloze naturového hodnocení, kontext doporučovaného výrazného snížení stavů zvěře povede ke zmírnění uvedených souvislostí a prezentované aspekty bude nutno ověřit postprojektovou analýzou (monitoringem)*
- *Rozdíly v produkci trusu zvěře na jaře a v létě se nijak neprojevily v obsahu dusíkatých látek v půdě. Jejich obsah na jaře (26,3 %) byl neprůkazně vyšší než v létě (24,0 %) (Mann-Whitney U test, p= 0,754 ; n= 5). Neprojevila se ani žádná korelace mezi denzitou výkalů na odběrných místech a obsahem dusíkatých látek v půdě (r= 0,120; p= 0,741; n=10). Tento výsledek může být ovlivněn malým počtem analyzovaných vzorků, ale také skutečností, že přísun dusíku přes velké býložravce neovlivňuje zásadním způsobem jeho bilanci v půdě.*

Kromě produkce a následné depozice dusíku ve formě trusu a moči je potřebné uvažovat s dalšími vlivy působícími na vegetaci a zejména na populace vybraných druhů, v kontextu naturového hodnocení zejména srpice karbincolisté, ale i některých indikačních druhů vybraných přírodních stanovišť :

- *je to přímý okus nadzemních částí rostlin s akcentem na fenofáze před květem a během květu (souvisí mj. se vznikem, transportem a kumulací prospěšných látek v této části rostliny)*
- *narušování synuzie bylin a mechorostů (vegetačního krytu kopýtky zvěře); má pozitivní i negativní význam*
- *mechanická destrukce nadzemních částí rostlin (pošlapávání, výležiska, pastevní ochozy)*
- *šíření diaspor (vlastní populace druhů i dalších rostlin)*
- *šíření nitrofilních, zoochorních a dalších druhů změnou limitujících fyzikálních i chemických hodnot stanovištních poměrů*

Uvedené faktory se v různé míře uplatňují u travobylinných i lesních biotopů. V daném kontextu navrhovaná redukce zvěře se musí postupně dle názoru zpracovatelského týmu naturového hodnocení projevit pozitivně ve vztahu k postupné revitalizaci řešených stanovišť a vlivu na srpici karbincolistou, případně některé indikační druhy stanovišť 6210 (oba typy) a 6510.

<u>*Nepřímé vlivy*</u>

1. Přenos cizorodých látek ovzduším - záměr takové výstupy neprodukuje a tyto aspekty jsou tak irelevantní, stav fytocenóz je tak vystaven jen případným atmosférickým depozicím, k těmto aspektům chybí relevantní podklady a jde spíše o aspekty kumulativní. *Nelze vyhodnotit.*

2. Ohrožení automobilovou dopravou a vyvolanými investicemi - nepředstavuje žádný vliv, poněvadž záměr změny stavů zvěře negeneruje žádné další nové investice ani se nepromítá do změn obslužné dopravy obory *Vliv záměru nulový.*

Konkretizace vlivů ve vztahu k EVL Čertoryje

Záměr představuje změnu poměrů jednotlivých druhů chované zvěře. Na základě vstupní analýzy naturového hodnocení byly vytipovány předměty ochrany EVL Čertoryje, které by mohly být záměrem potenciálně ovlivněny. S výjimkou možného dopadu na prameniště vlivem zvýšené koncentrace jelena a stále výrazné přítomnosti prasat je nutno očekávat možné dopady na stanoviště, vázané na existenci pramenišť a malých vodních toků, eventuelně na dílčí změny v mokřadních enklávách. Obecně jsou tyto aktivity tlumitelné snížením obecné atraktivity těchto prostorů pro zvěř přesunutím krmelišť, slanisek a jiných atraktivizujících mysliveckých zařízení mimo nejhodnotnější nelesní plochy obory. Vlivy na charakter luk a lesů jsou dány především stávající koncentrací zvěře a navrhované změny se výrazněji neprojeví.

V územním kontextu je možné konstatovat, že plochy EVL Čertoryje, nacházející se mimo oboru, nejsou přímo a i nepřímo změnou stavů zvěře ovlivňovány, obora není místem intenzifikace chovu prasete divokého, které prakticky jako jediný druh může prorážet i oborní oplocení a migrovat mimo v zásadě uzavřené území obory, aktuálně doložený počet prasat však vykazuje známky přezvěření. Změny se tak prakticky týkají jen uzavřeného prostoru Radějovské obory, kde jsou prioritní stanoviště v kontextu celé EVL zastoupena minoritně, prakticky všechna zastoupená přírodní stanoviště jsou již určitým způsobem ovlivněna zemědělskou, lesnickou a zejména déle trvající cca 20ti letou oborní praxí a bohužel i poměrně výrazným přezvěřením, jak ukázaly aktuálně nasčítané počty. Pokud je cílem řešení změny normovaných stavů a nezbytností postupně v reálu uvedené stavy naplnit, tak ani v územním, ani v ekosystémovým aspektu nemůže být narušena celistvost EVL Čertoryje, dílčí změny mohou nastávat jen uvnitř obory na stanovištích s částečně či výrazněji sníženou reprezentativností. Toto konstatování však neznamená, že činnosti obory není nutno věnovat z pohledu zájmů ochrany přírody včetně stavů zvěře trvalou pozornost a trvale monitorovat případné změny.

Na základě výše uvedených údajů ohledně přímých i nepřímých vlivů změny stavů zvěře lze konstatovat, že případné změny ve funkci a struktuře biotopů nedosáhnou takových hodnot, aby bylo možno jednoznačně konstatovat další změny k ochuzování stanovišť. S ohledem na aktuálně zjištěné stavy zvěře v oboře se navrhované změny, pokud budou managementem obory reálně dosaženy požadované normované stavy, dle měly s určitým zpožděním na stavu ekosystémů pozitivně projevit, zejména ve snížení tlaku na bylinné patro v lesích.

Lze tak konstatovat absenci patrnějších vlivů na integritu dotčeného území soustavy Natura 2000 v ČR v souvislosti se záměrem změny normovaných stavů, tato okolnost je ale podmíněna postupným, přitom časově efektivním dosažením normovaných stavů ze současné situace s výrazně nadnormovanými stavy. Prolongace stávající aktuálně zjištěné zátěže území aktuálními stavy spárkaté zvěře totiž nepochybně povede k dotčení integrity EVL Čertoryje na území obory Radějov.

Kumulativní vlivy jsou dány zejména souvisejícím provozem obory. Především vlastní údržba luk v oboře může mít výraznější dopad na charakter a obnovu lučních ekosystémů, pokud i s ohledem na předměty ochrany EVL (srpice karbincolistá, oba typy polopřirozených suchých trávníků) bude praktikován systém celoplošného sečení v nevhodném období. Již plán péče o PR Kútky (Jongepierová, Bezděčka, Jagoš, 2005) signalizuje, že plošné kosení v době květu znamená ohrožení diverzity porostů a ovlivnění generativního potenciálu (vazba na termíny sečení a způsoby seče, ponechávat pásky nesečené apod.) s tím, že chybí zachování vhodných pásů 4 – 5 m širokých v nejhodnotnějších enklávách, které by byly dosekávány až ve druhé polovině vegetačního období, případně ponechávány i d období příštího. Zpracovatel naturového hodnocení se ztotožňuje s návrhy plánu péče v kapitole 3.1.1, body c) a d) s tím, že je nutno polohu ponechávaných pásů střídat a netvořit je v porostech se silnějšími výskytem třtiny křovištní (prevence sukcesní podpory tohoto druhu).

Termíny hlavní seče i kosení ponechaných pásů je nutné stanovit na základě fenologických vlastností klíčových (diagnostických) druhů jednotlivých typů porostů, popř. těch druhů, jejichž rozvoj ve fytocenózách je účelné podpořit. Zde je nutné nahradit i omezené šíření diaspor

(svozy sena, lokální uskladnění, přemrzání semen, funkce výdrolků ze sena, atd.), což je nezbytná součást managementových opatření, nezbytností je tedy přikrmování jen místním senem, bez dovozu z území mimo oboru. Samotná pastva zvěře je ovšem účinným vektorem šíření některých druhů. Hlavní porosty s výskytem srpice i většinu pramenišť bude nutno oplotit. Pro tyto části bude nutné zpracovat dílčí plány péče resp. managementu podle specifických podmínek na stanovištích a stanovených cílů, ve spolupráci se Správou CHKO Bílé Karpaty.

Dále zpracovatelský tým naturového hodnocení pokládá za potřebné konstatovat, že mj. je nutno věnovat pozornost následujícím faktorům:

- Přiměřená pastva podporuje rozvoj dicyklických polorozetových druhů rostlin, zřejmě jednoho z klíčových faktorů existence druhově bohatých luk.
- Pastva ovlivňuje biodiverzitu i z hlediska fenologického, kdy umožňuje většině druhů vytvářet semena během velké části vegetační doby a přizpůsobení se např. klimatickým podmínkám. Přiměřené narušování pastvou zvyšuje pestrost luk i životaschopnost řady vzácných a chráněných druhů. Kosení vyžaduje daleko víc dodatkové energie, zvyšuje působení letních přísušků , výrazněji ovlivňuje režim a množství některých prvků (v BK jsou půdy obecně chudé na fosfor).
- Naopak na menší skupinu druhů působí pastva negativně z hlediska výběrového spásání.
- Svoji funkci zde má i diverzita podpovrchových částí. Klonální rostliny s krátkými oddenky (podporují celkovou diverzitu, vitalitu i koexistenci velkého počtu druhů. Příkladem může být i srpice karbincolistá).
- Naopak klonální rostliny (např. bezkolenec) vyžadují spíše kosení, neboť je potřebné, aby zkosenou biomasu nahradily z podzemních oddenkových zásob a nedocházelo k jejich expanzi. Obdobný princip platí i pro invazivní *Calamagrostis epigeios*.

Při posuzování druhového bohatství luk je nutno zohlednit další některé nepříliš známé faktory :

- druhové bohatství jednotlivých porostů je vždy vyšší, než je zachyceno běžnými fytocenologickými metodami, zejména v druhově bohatých porostech; v BK to platí zcela zjevně
- z toho důvodu podrobný zápis na pasených plochách nevykazuje po řadu let razantní pokles druhové bohatosti, ochuzení je především v rovině kvantitativních znaků (početnosti, pokryvnosti, produkce biomasy)
- v prostoru Kútky však snížení druhové bohatosti dávno je, neboť ovlivňování pastvou a hnojením je prokazatelné již od počátku 60. let minulého století, možná i dříve. Navíc obora zde existuje již 30 let a údaje o stavech zvěře byly spíše nižší, než skutečnost. Počet druhů v zápisech byl již na konci 60. let nižší než u obdobných subxerothermních trávníků např. na Čertoryjích (Kútky pod 50 druhů, Čertoryje 80 druhů, to je více než třetina celkového počtu, antropogenní druhy nebyly započítány). To lze doložit i řadou původních terénních zápisů (Tlusták msc.)

Kumulativním vlivem k řešenému záměru je rovněž činnost drobných savců, zejména kontext rytí krtka a hraboše, v lesích pak činnost norníka a myšic apod. Zpráva Heroldové a kol. (2008 –viz příloha) mj. právě konstatuje, že jedním z důležitých faktorů, který může významně ovlivnit strukturu vegetace na loukách, jsou drobní zemní savci. Při hloubení svých nor vyhrabávají na povrch půdy materiál, který zásadním způsobem mění podmínky pro rozvoj vegetace. Vyhrnutá hlína způsobuje oslabení nebo odumření rostlin přikrytých vrstvou zeminy a zároveň umožňuje uchycení druhů rostlin přizpůsobených k životu na obnažené půdě. Tím může dojít ke zvýšení druhové diverzity lučních porostů. Rozsah změn ve struktuře vegetace závisí na početnosti drobných savců. Nejvýznamnějšími druhy, které mohou ovlivňovat změny v rostlinných společenstvech zejména mimo les, jsou krtek obecný a hraboš polní. Krtek tvorbou krtin může vážněji zasahovat do procesu vývoje bylinného patra na vlhkých loukách, kde vytváří značné množství krtin.

Hraboš polní může ovlivňovat vývoj vegetace nejen vyhrabáváním zeminy na povrch půdy, ale také spásáním zelených částí bylin, požíráním květů, semen a podzemních orgánů. Dynamika početnosti hraboše polního však není na loukách tak výrazná jako na polích a jeho

vliv na vegetaci zde zpravidla není tak drastický. Distribuce nor hraboše přitom nebyla na loukách rovnoměrná. Nejvíce jich bylo zaznamenáno v centrální části rezervace v oblasti s porosty travin, ve kterých nepřevládaly rody *Bromus* a *Molinia* Denzita nor byla v průměru 962 nor na hektar, na jednotlivých monitorovacích plochách se pohybovala od 0 do 2575 nor/ha. Denzita nor ukázala, že v daném období byla početnost hraboše na loukách vysoká. Rycí aktivita přitom byla relativně malá. Čerstvé výhrabky z nor, které zakrývaly vegetaci, měly celkovou plochu jen 1,2 m² a představovaly 0,03 % zkoumané plochy. Také rycí aktivita krtka byla na monitorovacích plochách malá. Výskyt krtin byl koncentrován především do oblasti vlhkých luk v nejnižších partiích rezervace. Podíl plochy krtin na zkoumané ploše dosáhl jen 0,04 % celkové rozlohy.

Plocha povrchu půdy rozrytá od prasete divokého zaujímala jen 0,4 % z celkové rozlohy sledovaného území. Louky prase využívalo především ve vlhčích partiích v jižní části rezervace.

Na monitorovacích plochách byly zaznamenány i další typy narušení půdního povrchu (koleje od vozidel, ochozy zvěře, rozhrabaná půda od šelem při lovu hrabošů a vyhrabaná hnízda vos). Takto narušená půda představovala dohromady 0,65 % rozlohy sledované plochy.

Celkový podíl povrchu půdy narušené některým z uvedených faktorů tvořil 0,9 % plochy monitorovaného území. Narušení půdního povrchu v tak malém rozsahu nemůže celkově výrazně ovlivnit rostlinná společenstva v PR. Samozřejmě v případě trvalého výskytu velkých kolonií hrabošů nebo soustředěného rozrývání půdy od prasete, může být tento vliv výrazný. Bez bližšího prozkoumání však není možné jednoznačně posoudit jaký rozsah narušeného povrchu je vlivem pozitivním (zvýšení druhové diverzity rostlin) nebo negativním (změna struktury chráněných společenstev). Lokálně může být významné také potravní chování hrabošů i prasete. Například podzemní orgány vstavačů jsou vítaným zdrojem potravy velkých i malých herbivorů. V daném kontextu je doporučeno především výrazné tlumení prasete divokého v oboře z důvodu obecného snížení jeho vlivu na předměty ochrany EVL v tomto prostoru.

Synergicky se rovněž projevuje i vlastní lesní hospodaření, kdy v území je možno dokladovat i relativně vysoký podíl méně hodnotných až nevhodných porostů a určitou intenzitu, kdy charakter těžeb mýtních, předmýtních ve vazbě na kategorizaci lesa může znamenat další vstupy do stavu ekosystémů a přírodních stanovišť, měl by být dle názoru zpracovatele naturového hodnocení řešen i přírodě bližší způsob hospodaření v těch stanovištích a porostech, které s ohledem na dokladovaný stav ekosystému lesa jsou předmětem ochrany EVL nebo porostech, které stále ještě i přes určitý tlak zvěře na regeneraci si udržely i relativně přírodě blízký charakter. Dle názoru zpracovatelského týmu naturového hodnocení by k řešení problému jistě přispělo, kdyby vlastník obory v případě lesního hospodaření přistupoval k oboře Radějov stejně jako k jiným oborám, tedy aby se v lese, který má statut lesa zvláštního určení hospodařilo odpovídajícím způsobem. Pak by bylo možné tomu odpovídajícími lesními hospodářskými zásahy (proředění porostů, výsadby okusových a plodonosných dřevin, odstranění nekvalitních porostů a jejich náhrada atd.) vytvořit ideální podmínky k chovu (optimálního počtu) spárkaté zvěře, aniž by docházelo k destrukci fytocenóz (zejména bylinného podrostu) na chráněných územích a stávajícím škodám na lese.

Závěry a výstupy posouzení vlivu záměru „Obora Radějov, změna normovaných a minimálních stavů spárkaté zvěře“ na předmět ochrany Evropsky významné lokality Čertoryje podle § 45i zákona č.114/192 Sb. v platném znění :

1. Záměr změny normovaných stavů zvěře v oboře LČR, s.p. v Radějově negeneruje žádné významné negativní vlivy, u předmětů ochrany, vázaných na prameniště a vlhké lokality lze předkládat s ohledem na zvýšení stavů jelení zvěře mírně negativní vlivy, které lze minimalizovat komplexem navrhovaných zmírňujících doporučení. Uvedené konstatování vychází ze skutečnosti, že navrhované změny se týkají obou hlavních druhů spárkaté zvěře, která se chová z hlediska dopadů na jednotlivá stanoviště obdobně, zejména z hlediska

potravních návyků. Daňčí zvěř výrazněji preferuje zejména v některých částech roku více otevřená nelesní stanoviště oproti zvěři jelení.
2. Mírně nepříznivé a nevýznamné vlivy na některé předměty ochrany EVL Čertoryje mohou vznikat především pouze z důvodu nezvládnutí managementu u jelení zvěře ve vztahu k jejím nárokům na chlazení a kaliště, ale v kumulaci dalších činností v oboře ve vztahu k logistice mysliveckých zařízení, zejména s ohledem na přikrmování, polohu slanisek, napajedel. Na základě provedeného hodnocení nebyly tyto vlivy klasifikovány jako významné, ale jako spoluurčující z hlediska případných tendencí vývoje ekosystémů v oboře.
3. Nebyly identifikovány žádné významné nepřímé nepříznivé vlivy, spojené s navrhovanou změnou normovaných stavů zvěře, byla konstatována rizikovost kumulativních vlivu s potenciálním ohrožováním některých předmětů ochrany EVL Čertoryje, a to stávajícího obhospodařování nelesní části obory a kontextu stávajícího lesního hospodaření, zatím nedostatečně zohledňujícího statut lesů zvláštního určení.
4. Lze konstatovat, že aktuální z hlediska biodiverzity ochuzený stav zejména lesních ekosystémů a stanovišť v oboře je dlouhodobě zapříčiněn vysokými stavy zvěře, aktuálně silně nad stavy normovanými, byl prokázán negativní vliv zejména zvěře černé na řadu stanovišť a některých druhů, které jsou předmětem ochrany. Předpokladem nastartování pozitivních změn je především důsledné tlumení černé zvěře a postupné dosažení normovaných stavů zvěře ve smyslu návrhu zpracovatelů naturového hodnocení, důsledné snížení stavu daňčí zvěře na požadovanou úroveň povede ke stabilizaci, případně revitalizaci řady stanovišť a biotopů EVL Čertoryje na území obory. Tyto předpokládané trendy je nutno kontinuálně monitorovat a vyhodnocovat a na základě takového průběžného hodnocení řešit případné další usměrnění normovaných stavů zvěře na území obory Radějov.
5. Pro zmírnění uvedených vlivů jsou s uplatněním principu předběžné opatrnosti navržena zmírňující opatření ve smyslu vytvoření předpokladů k usměrnění vlastní oborní činnosti a péče o území obory (management nelesních biotopů, měřítko, struktura, pojetí; změny v lesním hospodaření).

Sumární vyhodnocení potenciálních vlivů záměru na vybrané předměty ochrany EVL Čertoryje podrobně viz př. č. 3 - Posouzení vlivu záměru „*Obora Radějov, změna normovaných a minimálních stavů spárkaté zvěře"* na předmět ochrany Evropsky významné lokality Čertoryje podle § 45i zákona č.114/192 Sb. v platném znění – RNDr. Milan Macháček, str. 25.

D.I.8. Vlivy na krajinu

Krajinným rázem se rozumí přírodní, historické a kulturní charakteristiky konkrétního území. Krajinný ráz mohou určovat skutečnosti, jež vyplývají z podstaty území - z jeho geologické stavby, morfologie, charakteru půd, klimatu. Vnějškovým odrazem je pak způsob využívání území (tzv. landuse), osídlení, typ architektury apod. Podstatný je ovšem ten fakt, že se v rámci typologické jednotky území opakují – krajinné prostory s obdobnými vlastnostmi. Tuto podobnost krajinných prostorů lze jinak považovat za jeden z projevů specifického krajinného rázu toho kterého území. Dalším neméně důležitým je převažující typ funkčně prostorového uspořádání vycházející z danosti území (např. typ sídel, traťové plužiny atd.). Zásahy do krajinného rázu musí být koncipovány tak, aby nebyla snížena estetická a přírodní hodnota území.

a) nejedná se o prostorovou a plošnou dominantu v krajině, nedojde k narušení dálkových pohledů
b) nedochází ke vzniku nové charakteristiky území ku prospěchu krajinného rázu. Nedochází ke změně poměru krajinných složek

D.I.9. Vlivy na antropogenní systémy, jejich složky a funkce

Dá se předpokládat, že činnost obory bude mít minimální negativní vliv na okolí, nebude mít negativní vliv na povrchové ani podzemní vody, vlivy na ekosystémy, flóru a faunu. Činností nebude ovlivněn krajinný ráz.

Záměr neznamená ovlivnění zájmů památkové péče, rovněž neznamená žádný dopad na kulturní tradice v místě nebo v regionu, ani neovlivňuje jiné kulturní hodnoty nemateriální povahy (lidové tradice, stávající kultura).

D.II. Komplexní charakteristika vlivů záměru na životní prostředí z hlediska jejich velikosti a významnosti a možnosti přeshraničních vlivů

Ovlivnění zdraví obyvatelstva provozem obory je minimalizováno až vyloučeno. Provozem nedojde ke zvýšení emisní ani imisní zátěže, ani v oblasti hluku či v oblasti znečištění ovzduší, ani v jiných oblastech, které by mohly ovlivnit medicínsko - ekologické faktory jako celková nemocnost, výskyt nádorových onemocnění, malformací apod. S ohledem na výstupy předchozí části lze konstatovat, že není překročeno lokální měřítko významnosti vlivů, spojených s navrhovaným záměrem.

Instalace výkonných zdrojů světla, které by mohly negativně ovlivňovat pohodu obyvatelstva nebo jinak rušivě působit, se nepředpokládá.

Vliv látek škodlivých zdraví

Používání ani skladování látek škodlivých živým organismům a zdraví nepředpokládá. Chemické látky a prostředky vč. nebezpečných látek či látek radioaktivních jsou ze skladování vyloučeny.

Údaje o možných významných nepříznivých vlivech přesahující státní hranice

Nejsou, vlivy tohoto charakteru oznamovaný záměr negeneruje, pokud nebude realizovaná varianta 1. zrušení obory.

D.III. Charakteristika environmentálních rizik při možných haváriích a nestandardních stavech

Látky a technologie navrhované k použití při provozu díla nepředstavují žádná zvýšení rizika havárií nad běžnou úroveň vyskytující se při obdobných provozech.

Předpokládaný vznik havárie lze předpokládat pouze teoreticky při havárii dopravního prostředku. Odpad mimo autovraku (16 01 04∗, N) nelze přesně specifikovat.

Teoreticky uvažovat tyto typy havarijních situací

Typ havárie	*Ohrožený objekt*	*Poznámka*
Havarijní únik škodlivých látek při dopravě, přepravě, kosení luk, manipulaci nebo z nedbalosti	Horninové prostředí a podzemní voda	nutná technická a organizační opatření, technická opatření

Riziko rozsáhlejšího poškození složek životního prostředí či ohrožení zdraví obyvatelstva nastává prakticky pouze v případě mimořádné události, zejména požáru lesního prostu většího rozsahu. V případě uvedených havarijních situací menšího rozsahu je míra rizika přijatelná, neboť existuje možnost účinného sanačního zásahu.

Riziko průniku kontaminantů z dopravních prostředků až k hladině podzemní vody je možno označit jako minimální. Při havarijním úniku bude možno provést účinný sanační zásah i relativně jednoduchými prostředky - odsátím fibroilovým pásem a vapexem, eventuelně dočistit plochu detergentem.

D.IV. Charakteristika opatření k prevenci, vyloučení, snížení, případně kompenzaci nepříznivých vlivů na životní prostředí

D.IV.1 Legislativní stav a východiska

Z hlediska zákonem chráněných zájmů ochrany přírody lze na PR Kútky pohlížet jako:

- na součást velkoplošného zvláště chráněného území Chráněné krajinné oblasti (CHKO Bílé Karpaty)
- na maloplošné zvláště chráněné území v kategorii přírodní rezervace (PR Kútky)
- na součást území evropsky významné lokality (EVL Čertoryje, CZ0624072)
- na biotop zvláště chráněných druhů rostlin

Zjištěné negativní změny, projevující se zejména ve stavu vegetace, lze ve smyslu příslušných ust. zák. č. 114/1992 Sb., v platném znění, charakterizovat jako:

- poškození součásti přírody ve zvláště chráněném území, nedovolená změna nebo ohrožení jeho dochovaného stavu (§ 88, odst. 1, písm. a)
- nedovolený zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin (§ 88, odst. 1, písm. d)
- zničení součásti přírody ve zvláště chráněném území (§ 88, odst. 2, písm. c)
- zničení jedinců zvláště chráněného druhu rostlin buď přímo nebo nedovoleným zásahem do jejich prostředí (§ 88, odst. 2, písm. d)
- výkon činnosti, která je ve zvláště chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokalitě nebo ptačí oblasti činnost zakázanou nebo vykonává činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu (§ 88, odst. 2, písm. n)

Monitoringem Správy CHKO, nezávislým botanickým hodnocením a Naturovým hodnocením byly prokázány typické změny vegetace, které jsou podle odborných pramenů důsledkem pastevního tlaku spárkaté zvěře (soulad mezi publikovanými odbornými poznatky a reálně zjištěnou situací je jednoznačný). Příčinná souvislost mezi oborním chovem spárkaté zvěře a způsobem a rozsahem poškození PR Kútky je zřejmá.

Odpovědným subjektem za škody vzniklé na stavu zvláště chráněného území a populacích zvláště chráněných druhů rostlin je provozovatel oborního chovu zvěře. Za této situace je Správa CHKO, případně Česká inspekce životního prostředí, jako orgán ochrany přírody povinna předcházet možnostem ohrožení, poškození či zničení obecně i zvláště chráněných částí přírody, v podmínkách hierarchizované ochrany přírody je akcentován význam zvláště chráněných částí přírody (zvláště chráněné území, zvláště chráněné druhy).

Prvořadou snahou orgánu ochrany přírody musí být obnovení důsledné a účinné ochrany území PR Kútky, jejich biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin před negativními důsledky oborního chovu spárkaté zvěře. Vhodným legislativním nástrojem k dosažení tohoto cíle je ustanovení § 66.

Ustanovení § 66 umožňuje orgánu ochrany přírody, aby omezil či zakázal činnost, *„která by mohla způsobit nedovolenou změnu ....“* (viz ust. § 66). Orgánu ochrany přírody je tak dána možnost, ale zároveň také povinnost, aby působil preventivně a předcházel možným škodám, které ještě nenastaly (samozřejmě, že má možnost takto působit i v případech, kdy poškození a jeho příčiny jsou známé a prokázané). Taková to situace v PR Kútky reálně nastala - jednoznačně byly zjištěny škodlivé následky vysokého stavu spárkaté zvěře, tedy okus, sešlap, eutrofizace, selektivní vypásání. Tyto jevy byly jednoznačně zjištěny a prokázány, přičemž není podstatný skutečný početní stav zvěře. Ten je sice důležitý pro stanovení podmínek oborního chovu – stanovení normovaných stavů, ale z hlediska zákonem chráněných zájmů ochrany přírody je podstatné že jsou pozorovány škodlivé následky (spásání, sešlap, eutrofizace, ...), které ohrožují a poškozují dochovaný stav přírody ve zvláště chráněném území a je ohrožován a poškozován biotop zvláště chráněných druhů rostlin včetně jedinců těchto druhů.

Při posuzování činnosti, která by mohla způsobit nedovolenou změnu je rozhodující její škodlivost. Z judikatury je zřejmé, že prostřednictvím ust. § 66 lze omezit nebo zakázat i činnost povolenou jinými předpisy (např. rozhodnutí o uznání obory). Odpovídá to i ustanovení

§ 90, odst. 4, zák. č. 114/1992 Sb., který zákon o ochraně přírody a krajiny definuje jako zákon zvláštní, mimo jiné i ve vztahu k zákonu o myslivosti.

V řízeních ve věci ochrany přírody v PR Kútky a při vydávání příslušných rozhodnutí podle § 66 se orgán ochrany přírody musí zaměřit především na:

- přímou ochranu území PR Kútky a biotopu zvláště chráněných druhů rostlin před pastvou zvěře
- snížení stavu zvěře na úroveň, která nebude způsobovat škody na předmětu ochrany

V konkrétních případech, pokud to orgán ochrany přírody uzná za možné a účelné, bude nutné některé zničené části území PR Kútky uvést do původního stavu, nebo stanovit přiměřená náhradní opatření k nápravě v souladu s ust. § 86 zákona.

Ustanovení § 88, odst. 1 a 2, uvádí, že *„orgán ochrany přírody uloží pokutu …… právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti*, která se dopustí protiprávního jednání. Orgán ochrany přírody tedy nemá možnost protiprávní jednání tolerovat a od uložení pokuty upustit.

Orgán ochrany přírody má k dispozici dostatek kvalitních podkladů objektivně popisujících jednak stav území PR Kútky a jeho předmětů ochrany, jednak příčiny tohoto stavu. Zároveň ust. §§ 66, 86 a 88, zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, poskytují vhodné nástroje k zajištění důsledné a účinné ochrany území PR Kútky, jejich biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin.

Monitoringem Správy CHKO i nezávislými botanickými hodnoceními byly prokázány typické změny vegetace, které jsou podle odborných pramenů důsledkem pastevního tlaku spárkaté zvěře. Poškození zvláště chráněného území se projevují:

- rozšlapáním mokřadů
- sešlapem půdního povrchu
- eutrofizací půdy
- změnou vertikální a horizontální struktury lučních porostů
- změnou druhového složení, včetně vymizení zvláště chráněných druhů
- šířením „pastevních plevelů“
- likvidací přirozeného zmlazení v lesních porostech
- výskytem okusových forem dřevin

Dále :

V honitbě Radějov jsou lesní porosty vedeny jako lesy zvláštního určení, nicméně lesní hospodaření toto zcela nereflektuje a podobá se hospodaření v normálních hospodářských lesích. Společně s nízkým zastoupením bezlesí je to důvod celkové velmi nízké přirozené úživnosti prostředí.

D.IV.2. Opatření

Předně je nutno si uvědomit, že jde o změnu normovaných a minimálních stavů zvěře, která již je v určitých počtech v oboře přítomna a jde tedy především o vyjádření možných změn v souvislosti s ponížením početnosti zvěře daňčí a navýšením početnosti zvěře jelení. Nejde tedy o zavádění nových druhů zvěře do území, které již není uvedenými druhy zazvěřeno.

Příčinná souvislost mezi oborním chovem spárkaté zvěře a způsobem a rozsahem poškození PR Kútky je zřejmá.

Orgán ochrany přírody má k dispozici dostatek kvalitních podkladů objektivně popisujících jednak stav území PR Kútky a jeho předmětů ochrany, jednak příčiny tohoto stavu. Zároveň ust. §§ 66, 86 a 88, zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, poskytují vhodné nástroje k zajištění důsledné a účinné ochrany území PR Kútky, jejich biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin.

Stavy zvěře by měly být takové, aby nejen zajistily dostatek potravy, ale aby také neovlivňovaly podstatněji diverzitu rostlinných biocenóz, druhovou skladbu či dynamiku společenstev.

Pro eliminaci, prevenci a minimalizaci identifikovaných vlivů na předměty ochrany EVL Čertoryje, resp. za účelem nastartování pozitivních změn je potřebné uplatnit a respektovat následující zmírňující doporučení :

- Lesní hospodaření přizpůsobit statutu lesů zvláštního určení. Pro zvýšení úživnosti bude nutné porosty postupně rozvolnit a vnést více listnatých plodonosných dřevin a křovin místního původu.
- Normované stavy daňčí zvěře stanovit na 250 ks, zvěře jelení na 110 ks (tj. 235 jeleních jednotek) var. 4.
- Normovat srnčí zvěř a černou zvěř (oba druhy 10 ks) a to jen z toho důvodu, aby mohla být jejich početnost udržována na minimálních stavech resp. nulových stavech.
- Uplatnit regulaci aktuálních stavů daňčí zvěře v reálných odlovných cyklech tak, aby postupně bylo dosaženo navrhovaných normovaných stavů. První krok navrhujeme snížení stavu o cca 15 až 20 % přednostně na chráněných plochách EVL a PR.
- V případě černé zvěře využít všech zákonných možností lovu vč. odchytu do lapáků (to především v případě selat).
- Odstranit z nelesních ploch rezervace a nejbližšího okolí všechna slaniska a krmeliště, zejména vyloučit budování těchto zařízení v okolí pramenišť a mokřadů. V této souvislosti vypracovat a realizovat takový systém přikrmovacích zařízení, včetně předkládání atraktivní potravy mimo území nejhodnotnějších stanovišť EVL zejména v nelesní části obory, aby byla zvěř odváděna.
- Analogicky vyloučit umístění krmelišť a slanisek v blízkosti porostů, ve kterých dochází ke zmlazování dubu s cílem minimalizovat vlivy na přirozené zmlazování určujících dřevin doubrav a dubohabřin.
- Mimo území PR a jejího ochranného pásma a mimo přírodní stanoviště, která jsou předmětem ochrany, podpořit úživnost výsadbou okusových dřevin (zaplocené vrbníky, porosty osiky, jeřábu atd.), výsadba jírovcových alejí. Vzhledem k charakteru lesů zvláštního určení diverzifikovat potravní zdroje výsadbou domácích druhů plodonosných a okusových dřevin s cílem snížit vlivy aktivit zvěře na les.
- Uvedené zásady organizace přikrmování zvěře promítnout do provozního řádu obory.
- Trvale a funkčně oplotit nejcennější prameniště, mokřady a podmáčené plochy na území PR Kútky s cílem zamezit přístupu spárkaté zvěře, aby nebyly tyto lokality vyhledávány jako kaliště, eventuelně přerývány při hledání potravy.
- Opravit a zesílit ploty obory do výšky 1 m proti imigraci černé zvěře.
- Pokud to okolnosti umožní, preferovat lov veškeré spárkaté zvěře především na území PR a v přiléhajících lesních porostech s cílem využít loveckého tlaku k minimalizaci poškození travních i přiléhajících lesních porostů.
- Doporučuji úzkou spolupráci s pracovníky CHKO k možnosti vybudování úzkých pásů kolem lesních porostů s atraktivními plodinami k zadržení zvěře ve vstupu na chráněná území.
- Do provozního řádu obory promítnout i změny v obhospodařování lučních porostů s cílem minimalizovat plošné seče, zavést systém mozaikovitých sečí s proměnným režimem nedosekávaných či déle ponechávaných nesečených ploch.
- Projednat se správou CHKO detail monitoringu a péče o nelesní stanoviště na území obory, mj. s cílem podpořit rozvoj čilimníků jako živných rostlin žluťáska barvoměnného

Ostatní opatření

- Po dohodě se správou CHKO provádět minimálně 5 let na vědeckém základě biologický monitoring nezávislou odbornou skupinou v souvislosti s vyhodnocením, případně snížením navrhovaného početního stavu spárkaté zvěře v oboře. Následný monitoring uplatněných doporučení bude pravidelně vyhodnocován. V rámci monitoringu sledovat, zda navržený pokles normovaných stavů daňčí zvěře má nějaký význam, pokud se ukáže neprůkaznost, pokračovat v dalším snižování normovaných stavů spárkaté zvěře (jeleních jednotek).

- Každé dva roky opakovat detailní sčítání podle metodika (jako na začátku roku 2009).
- Lesnické hospodaření v obořе je směrováno jako ve výnosových lesích. Vzniklé plochy určené k zalesnění jsou zaměřeny k rozšiřování oplocení na značných rozlohách. V současnosti je evidováno 258,77 ha zaplocených porostů, což činí 16,54 % plochy obory. Jde o značnou výměru, která je nepřístupná zvěři a tím je zúžená možnost rozmístění skupin zvěře a snížení potravní nabídky. Doporučuji proto vstoupit v jednání s uživateli lesních porostů k odstranění oplocených kultur, které jsou odrostlé, za cenu místní individuální ochrany cílových dřevin. Požádat o ponechání vtroušených tzv. plevelných druhů keřů a stromů, které slouží přednostně zvěři k okusu.
- Návštěvnost obory je dostatečně řízena, ale situace se může změnit na vysokou turistickou frekvenci, proto doporučuji při extrémních změnách situaci projednávat s odborem ŽP Městského úřadu ve Veselí nad Moravou spolu, s CHKO a řešit ji úpravou provozního řádu vstupu do obory.
- Dále doporučuji pro plynulý každoroční chod mysliveckého hospodaření vypracování „Provozního ročního programu“. Jedná se o zabezpečení výživy, postupu provozních prací a také postupu cílového hospodaření se zvěří. Základ je možné převzít jednak z tohoto hodnocení a příloh, které jsou směrovány pracovníkům myslivosti v obořе Radějov.

D.V. Charakteristika použitých metod prognózování a výchozích předpokladů při hodnocení vlivů

Míra neurčitostí, resp.nedostatku znalostí je především dána vypovídací schopností podkladů, které jsou v dané fázi zpracování Dokumentace k dispozici. Stanoviska a vyjádření k Oznámení ve zjišťovacím řízení. Podrobná znalost těchto podkladů, dobrá spolupráce se zástupcem majitele obory Lesy ČR, zpracovatelem Posouzení vlivu záměru na předmět ochrany Evropsky významné lokality Čertoryje podle § 45i zákona č.114/192 Sb. v platném znění, s doc. RNDr Petrem Koubkem, CSc, z Ústavu biologie obratlovců AV ČR a doc. RNDr. Vlastimilem Tlustákem, CSc. specialistou fytocenologie, ochrany přírody z UP, ČIŽP, Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Správou CHKO Bílé Karpaty, která poskytla studie Mgr.M.Kočího, Ph.D., Mgr.J.Macka, Ing.E.Matyáše, doc.Ing.P.Cermáka, Ph.D., RNDr. J.Zahrádky, Ing. J.Šmitáka zpracovatel Dokumentace a jeho spolupracovníci jsou názoru, že nejsou zanedbány ani opomenuty základní souvislosti včetně kvantifikace vlivů na životní prostředí, resp na EVL.

D.VI. Charakteristika nedostatků ve znalostech a neurčitostí, které se vyskytly při specifikaci vlivů

Míra neurčitostí, resp.nedostatku znalostí je především dána vypovídací schopností analytických podkladů, které jsou v dané fázi přípravy projektu k dispozici.

Z hlediska závazného rozhodnutí se však jedná pouze o 1. krok k vyhodnocení stavu – analýzu a to ještě v obdobích, kdy pastevní tlak spárkaté zvěře vlivem až trojnásobného překročení normovaného stavu byl velmi intenzivní. Únosné (přiměřené) stavy zvěře nelze stanovit „od zeleného stolu“, lze k nim dojít postupným snižováním stavů zvěře a současným sledováním, zda stav území odpovídá stanovenému cílovému stavu.

Po vyhodnocení následného monitoringu uplatněných doporučení bude provedena nutná syntéza všech poznatků pro konečné určení normovaných stavů spárkaté zvěře (jeleních jednotek).

ČÁST E – POROVNÁNÍ VARIANT ŘEŠENÍ ZÁMĚRU

Dokumentace z hlediska lokalizace uvažuje pouze s jednou variantou umístění záměru, která je dána stávajícím stavem – existencí obory. Pro porovnání záměru pak byly zvoleny 3. aktivní varianty a varianta nulová. Záměrem je tedy změna normovaných a minimálních stavů zvěře, která se v oboře již vyskytuje, nejde tedy o zavedení uvedených druhů do území.

Varianta nulová – stávající stav

podle kontrolního sčítání z 27. 1. 2009 v oboře bylo nasčítáno 63 ks zvěře srnčí (NJKS 20 ks), 1 258 ks zvěře daňčí (NJKS 490 ks), 75 ks zvěře černé (NJKS 22 ks) a 75 ks zvěře jelení (dosud nenormována). S ohledem na škody vzniklé na stavu zvláště chráněného území a populacích zvláště chráněných druhů rostlin viz předchozí kap. C.I.3. (Schopnost přírodního prostředí snášet zátěž) je varianta *neakceptovatelná*.

Varianta 1 – zrušení obory

Varianta z pohledu ochrany přírody, zejména ochrany území PR Kútky a biotopu zvláště chráněných druhů rostlin před pastvou zvěře by bohužel nedosáhla snížení stavu zvěře na úroveň, která nebude způsobovat škody na předmětu ochrany. Území obory je pro zvěř velmi úživné a v důsledku imigrace zvěře zvláště ze Slovenska by způsobilo daleko vyšší neregulovatelné stavy zvěře než jsou v současnosti. V přilehlých sousedních Slovenských honitbách je podle statistik vysoké přezvěření a dá se reálně předpokládat její imigrace na území stávající obory Radějov Viz příloha č. 5 - Odborné stanovisko Stredoeurópského inštitútu ekológie zveri a Centra výskumu živočíšnej výroby Nitra.

Varianta 2 - ponechání stávajících normovaných stavů včetně povolených 30 jelenů.

Porovnání normované zvěře půjde *o zvýšení zátěže* – současný stav 490 ks normovaných daňků, tj. 245 ks spárkaté zvěře (dle přepočtu podle vyhlášky č. 491/2002 Sb.), navrhovaný stav je potom v přepočtu roven 245 ks + 30 ks = 275 ks jeleních jednotek. Pro zdárný chov spárkaté zvěře (obzvláště pak v oborách) je kromě zajištění optimální kvality prostředí i zajištění dostatečně velké chovné skupiny (stáda) chovaného druhu. Při nízké početnosti dochází většinou vzhledem k postupné klesající genetické diverzity ke zhoršování chovů. Obecně se udává jako minimální početnost pro zlepšování chovu okolo 100 kusů jednoho druhu u většiny jelenovitých.

Varianta 3 - normovaný stav daňčí zvěře na počet max. 250 ks, jelení zvěře na max. 30 ks.

Pro zdárný chov spárkaté zvěře je nutná dostatečně velká chovná skupina (stádo) chovaného druhu, jako minimální početnost pro zlepšování chovu okolo 100 kusů jednoho druhu u většiny jelenovitých, proto

Varianta 4, navrhovaná - daňčí zvěř 250 ks, jelen 110 ks (tj. 235 jeleních jednotek), srnčí a černá zvěř po 10 ks (pouze pro možnost vykazování odlovu, administrativní komplikace)

Oba druhy zvěře, tj. daněk evropský (*Dama dama*) i jelen lesní (*Cervus elaphus*), patří z hlediska potravní specializace k přechodnému typu konzumenta neboli k potravním oportunistům (intermediate feeders) dle HOFMANNA (1989). Daněk má ve srovnání s jelenem stavbu předžaludku bližší zvěři srnčí a je proto poněkud náročnější na výživu. Z našich druhů řazených k přechodnému typu konzumentů má nejblíže k okusovačům.

Změna chovu daňka na kombinaci daňka a jelena by z pohledu potravních preferencí a realizovaných potravních spekter neměla přinést zásadní kvantitativní změny ve využívání potravních zdrojů, pokud bude dodržena celková zátěž (tj. při poměrném přepočtu stavů). Potenciálním rizikem pro eskalaci škod či změnu jejich charakteru může být při zavedení společného chovu (kromě již výše uvedené změny využívání jednotlivých lokalit) změna chování daňka z důvodu přítomnosti nového konkurenčního druhu. Souběžný chov jelena a daňka je sice z hlediska chování zvěře zpravidla bezproblémový, vnesení jelena je nicméně

pro populaci daňka stresorem – je spojené s redukcí jeho početnosti, zvýšeným pohybem personálu atd. Krátkodobé změny chování zvěře lze očekávat, možné či pravděpodobné jsou zejména dva:

1) změny v zátěži jednotlivých ploch v rámci obory (jiná distribuce zvěře po území);
2) dočasné navýšení podílu dřevin v potravě (obecně stresem, snížením návštěvnosti mysliveckých zařízení apod.).

Vlivem stresu z mezidruhové konkurence může dojít také k navýšení škod ohryzem a loupáním, v žádném případě však nebudou větší než za současného stavu zvěře (varianta 0).

Z pohledu myslivecké legislativy (vyhláška MZe č. 491/2002 Sb.) jsou jak současné normované stavy, tj. 490 ks daňka, tak plánované stavy pro oboru Radějov v požadovaném rozpětí minimálních a maximálních stavů. Budeme-li srovnávat současné povolené normované stavy se stavy plánovanými při společném chovu, pak při porovnání pouze normované zvěře půjde *o snížení zátěže* – současný stav 490 ks normovaných daňků, tj. 245 ks spárkaté zvěře (dle přepočtu podle vyhlášky č. 491/2002 Sb.), navrhovaný stav je potom v přepočtu *roven 125 ks + 110 ks = 235 ks*.

Stavy	Daňčí zvěř	Jelení zvěř	Srnčí zvěř	Černá zvěř	JJ
Stavy platné	490	30 (nenormovaná)	20	22	245
Stavy navrhované	250	110	min.	min.	235

ČÁST F – ZÁVĚR

Stanovení početních stavů spárkaté zvěře je velmi problematické. Obecně jsou stavy veškeré zvěře, která není striktně teritoriální a která dosahuje přirozených vyšších populačních hustot značně podhodnocovány všude ve světě. Tak je tomu i všude v České republice. Klasickým mysliveckým sčítáním tzv. jarních kmenových stavů (JKS) se skutečná početnost spárkaté zvěře stanovit nedá. Jinými slovy, v České republice neexistuje honitba, kde by byl znám zcela přesný početní stav jednotlivých druhů spárkaté zvěře. Zoologické i myslivecké výzkumy jednoznačně dokazují, že skutečný stav spárkaté zvěře představuje většinou 200 – 600 % stavů v honitbách vykazovaných. Bohužel přesnější metody než myslivecké stanovení JKS jsou značně časově i organizačně velmi náročné a v myslivecké praxi se využívají jen zřídka. Tak tomu bylo i v případě obory Radějov, kdy první detailní sčítání odhalilo podstatně vyšší početnost než tu, která byla stanovena běžným mysliveckým způsobem.

Budeme-li srovnávat navrhovaný stav (var. 3) tj. 235 ks (225 + 110) nebo deklarovaný současný stav se započteným staven nenormované jelení zvěře, tj. 275 ks (245 + 30), s typizační směrnicí Lesprojektu pro obory (ANONYMUS 1988) odpovídá území obory Radějov podmínkám pro zařazení do I. bonity (na základě stanovištních–půdních podmínek). Pro I. bonitu je navrhována výměra na 1 ks zvěře pro daňka 2–2,5 ha na 1 ks, s doporučeným koeficientem 0,8, což odpovídá stavu 783 ks. Pro jelena lesního je navrhována výměra 4–5 ha na 1 ks, s doporučeným koeficientem 0,7–0,8. Při uvažovaném poměru daněk: jelen 1:2,58 by odpovídající stavy byly 441 ks daňka a 171 ks jelena lesního.

Pro interpretaci výše uvedeného srovnání je třeba dodat, že kalkulace bere v potaz pouze potravní potřeby zvěře (a při jejich zohlednění počítají se setrvalým krmením zvěře) a její základní biologické nároky. Není zahrnut dopad uvedených početností zvěře na rostlinná společenstva či stanoviště při dlouhodobém vlivu.

V kontextu důvodů, vyplývající z územní danosti k charakteru záměru a pozemků a rámcového vyhodnocování referenčních variant řešení, nebylo třeba využívat složitějších metod prognózování včetně metod matematických. K doplnění podkladů bylo dále využito odborné literatury, internetu, publikací a prací geografických, geologických, pedologických, klimatických, hydrologických přírodovědných a krajinně ekologických vztažených k zájmovému území. Získané poznatky byly konfrontovány se zákonnými požadavky, limity a předpoklady vyplývajících z příslušných právních předpisů.

Změna normovaných a minimálních stavů spárkaté zvěře je připravována uváženě a zodpovědně, s vědomím možných rizik a střetů, nezpůsobuje výhledově nevratně neřešitelné negativní vlivy a není v rozporu s funkčním využitím území. Je předpoklad, že záměr nebude negativně působit na životní prostředí v dané lokalitě. Navrhované řešení a opatření (kap. D.IV. Charakteristika opatření k prevenci, vyloučení, snížení, případně kompenzaci nepříznivých vlivů na životní prostředí budou environmentálně únosné, dokonce z určitých hledisek i přínosné a povedou ke stabilizaci, případně revitalizaci řady stanovišť a biotopů EVL Čertoryje na území obory.

Závěrem je tedy možno konstatovat v souladu s vyhodnocením předloženého záměru podle §45h,i zákona č. 114/1992 Sb. v platném znění (příloha č. 3), že posuzovaný záměr je možné za předpokladu realizace navržených podmínek a opatření považovat za ú n o s n ý a a *nebude mít významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost evropsky významné lokality Čertoryje* ani jiných evropsky významných lokalit. Naopak lze očekávat v kontextu aktuálních dat o stavu zvěře v oboře významné snížení impaktu spárkaté zvěře na fytocenózu PR Kútky a lesní porosty obory Radějov.

Poznatky byly získávány terénním šetřením, konzultacemi s vlastníkem obory a oznamovatelem - Lesy České republiky, s.p., specialisty z oboru fytocenologie a zoologie, orgány státní správy, samosprávy a dalších.

Čerpáno z :

- Bezděčka P., Jongepier J.W. a kol.2002: Chráněná území CHKO Bílé Karpaty. In: Mackovčin P., Jatiová M. a kol. (2002): Chráněná území ČR – Zlínsko, svazek II. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 92 pp.
- Horal D., Jagoš B., Resl K., Uřičář J., Jongepier J.W., Pechanec V.(2006): Atlas rozšíření vybraných druhů živočichů CHKO Bílé Karpaty. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 85 str.
- Hromas J. (2008): Doporučení ke stanovení normovaných stavů spárkaté zvěře v oboře Radějov. Prof. Ing. et. Ing.h.c. Josef Hromas, CSc., Mendlova zemědělská a lesnická univerzita Brno, lesnická a dřevařská fakulta, Ústav ochrany lesů a myslivosti, Brno. Manuskript, Brno, březen 2008
- Chytrý M., Kučera T., Kočí M. (2001, eds.): Katalog biotopů České republiky. AOPK ČR, 2001.
- Jongepier J.W. (2003): Botanický inventarizační průzkum přírodní rezervace Kútky. Veselí nad Moravou, manuskript.
- Jongepierová I.(2008, ed.): Louky Bílých Karpat (Grasslands of the White Carpathian Mountains). ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 461 str.
- Jongepierová I., Bezděčka P., Jagoš B (2005): Plán péče o PR Kútky na období 2006 – 2015. AOPK ČR – Správa CHKO Bílé Karpaty, manuskript, poskytnuto Správou CHKO v srpnu 2008.
- Jan MACEK, Entomologické oddělení Národního muzea, Výsledky srovnávacího faunistického průzkumu širopasých (Hymenoptera, Symphyta) v přírodních rezervacích Čertoryje, Machová a Kútky
- RNDr. Jiří Zahrádka, CSc., ing. Jindřich Šmiták, Současný stav přírodní rezervace Kútky a jeho legislativní východiska
- Mgr. Martin Kočí Ph.D., Změny ve složení bylinného patr lesní vegetace v oboře Radějov
- Doc. Ing. František Zabloudil, CSc. Obora Radějov - Posouzení vlivu chované zvěře na životní prostředí v oboře, 2007
- Nařízení Vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit.
- Zákon č. 460/2004 Sb., o ochraně přírody a krajiny - úplné znění zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Internet, www.nature.cz, www.env.cz
- Oznámení a závěry zjišťovacího řízení
- podklady a informace podle *zákona č. 123/1998 Sb. v následujících zněních* předané ČIŽP a AOP - Správou Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty
- výsledky konzultací, diskusí a prováděných korektur
- archivní podklady a oficiální údaje (ČHMÚ, ČEÚ, GEOFONDU ČR)
- poznatky z dostupné literatury a podkladů, např. Atlasu životního prostředí, Souboru účelových map 1:200 000, 1: 50 000 a 1:25 000,vydaných ČGÚ, ročenky ČEÚ aj.
- poznatky z místních šetření a terénních rekognoskací
- poznatky z další odborné literatury

Při zpracování dokumentace bylo postupováno v následujících krocích:

- sběr vstupních dat a informací
- vyhodnocení archivních podkladů, rešerše odborné literatury
- analýza vstupů, rekognoskace lokality
- konzultace se specialisty
- analýza impaktů
- vyhodnocení a srovnání s požadavky legislativy

ČÁST G – VŠEOBECNÉ SHRNUTÍ NETECHNICKÉHO CHARAKTERU

G.1. Obchodní jméno oznamovatele:

Lesy České republiky, s.p.
Přemyslova 1106
501 68 Hradec Králové
zastupující technický pracovník : Ing. Josef Vlášek
t : 495860241, m: 724524028, e: vlasek@lesycr.cz
IČO : 42196451

G.2. Název záměru :

Obora Radějov, změna normovaných a minimálních stavů spárkaté zvěře

G.3. Kapacita (rozsah) záměru :

250 ks daňčí zvěře, 110 ks jelení zvěře, srnčí a černá zvěř po 10 ks

G.4. Umístění záměru :

kraj : Jihomoravský, kód NUTS 3 CZ064
místo stavby : obora Radějov, I až III. zóna CHKO Bílé Karpaty, uvnitř EVL CZ 0624072 Čertoryje, na území PR Kútky
katastrální území : Radějov u Strážnice, kód ČSÚ 737461
kód NUTS 4 CZ0625 Hodonín

G.5. Charakter projektu a možnost kumulace s jinými záměry

Obora Radějov se nachází v Bílých Karpatech v nadmořské výšce 240 – 583 m.n.m. Celou svou rozlohou 1 564,84 ha je v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty (vyhl. 3 . 8. 1980) a Evropsky významné lokalitě (EVL) Čertoryje (př. č.550 k NV č. 132/2005 Sb., CZ0624072). Hranice obory na východní a severní straně probíhá současně se Slovenskou státní hranicí. Západní a jižní strana sousedí s honitbami ve vnitrozemí. Obora Radějov byla založena v roce 1989 s tím, že podle Rozhodnutí byl původní normovaný stav daňčí zvěře stanoven na 720 ks. Kromě toho bylo rozhodnutím Okresního národního výboru v Hodoníně, odb. životního prostředí povoleno v rámci hospodářské činnosti vypustit na pastvu hovězí dobytek v počtu 3 ks/ha lučních porostů, což představovalo možnost pastvy pro 594 ks hovězího dobytka v areálu obory Radějov. S takto určenými početními stavy vyslovily souhlas všechny zainteresované orgány, včetně Správy CHKO Bílé Karpaty. Postupem času bylo od pastvy hovězího dobytka v oboře upuštěno a zároveň došlo ke snížení normovaných stavů daňčí zvěře. V roce 1996 na 540 ks a následně v r. 2003 na 490 ks. V roce 2005 na základě souhlasu držitele obory Lesů ČR, s.p. orgánu státní správy myslivosti MěÚ Veselí nad Moravou, orgánu ochrany přírody Správy CHKO Bílé Karpaty a orgánu Státní veterinární správy k zavedení a vypuštění původního druhu jelení zvěře v počtu 30 ks.

Myslivecké hospodaření v oboře Radějov zahrnuje chov zvěře, plánování a lov včetně zhodnocování ulovené zvěře.

Z důvodu enormního tlaku zvěře na lesní porosty, a v neposlední řadě i správních řízení, která probíhají za strany ČIŽP a SCHKO bylo po určitém tlaku na nájemce honitby dohodnuto provedení sčítání metodou tlaku, tedy značně přesnějším způsobem, než jsou jiné, běžně využívané. Výsledky sčítání dle prvních výsledků z 27.1.2009, které se budou dále zpřesňovat, překonaly veškerá očekávání, a to zejména ve zvěři daňčí.

Bylo nasčítáno (uveden sčítaný stav/normovaný stav) :

- daňčí zvěř **1258**/490
- vysoká zvěř 75/není normována, pouze povoleno vypuštění 30ks
- srnčí zvěř 63/20
- černá zvěř 70/22

Sčítání prováděná běžným způsobem, tj. sčítáním zvěře u krmných zařízení, případně dle pobytových znaků v minulosti nesignalizovala takto vysoká překročení NS.

Navrhovaný stav normovaných stavů je 250 ks daňčí zvěře, 110 ks jelení zvěře, minimální stavy srnčí a černé zvěře. Po dohodě se správou CHKO provádět minimálně 5 let na vědeckém základě biologický monitoring nezávislou odbornou skupinou v souvislosti s vyhodnocením, případně snížením navrhovaného početního stavu spárkaté zvěře v oboře.

ČÁST H – PŘÍLOHY

1. Vyjádření stavebního úřadu
2. Stanovisko orgánu ochrany přírody z hlediska vlivu projektu na územní soustavy Natura 2000, vydané dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb. v následujících zněních
3. Posouzení vlivu záměru „*Obora Radějov, změna normovaných a minimálních stavů spárkaté zvěře"* na předmět ochrany Evropsky významné lokality Čertoryje podle § 45i zákona č.114/192 Sb. v platném znění
4. Akademie věd České republiky, Ústav biologie obratlovců v.v.i.Brno, Vyjádření k požadavkům formulovaným v materiálu zpracovaném OŽP KÚ Brno ze dne 14.4.2009-07-22
5. Stredoeurópsky inštitút ekológie zveri Wien, Brno, Nitra, Odborné stanovisko k zabezpečeniu trvalo udržateľného manažmentu zveri v súlade s ochranou prírody a krajiny vo zvernici Radějov
6. Ústav ochrany lesů a myslivosti, LDF MZLU v Brně, Stanovení únosných stavů zvěře v oboře Radějov (z pohledu dopadů na lesní vegetaci)
7. Česká zemědělská univerzita, fakulta lesnická a dřevařská, katedra ochrany lesa a myslivosti, Vyjádření k materiálu zpracovaném OŽP KÚ Brno ze dne 14.4.2009-07-22 k oboře Radějov

Zpracovali :
Ing. Pavel Marťan, Strmá 1046, 686 05 Uherské Hradiště
t/f : 572579765, 572556608, m : 603816127, e : pavel.martan@quick.cz
pavel.martan@hitech.cz
autorizace podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., č.j. osvědčení 4204/680/OPV/93

RNDr. Milan Macháček - *EKOEX JIHLAVA*
- *autorizovaná osoba pro provádění posouzení podle § 45 i zákona, rozhodnutí MŽP ČR o autorizaci č.j. 69909/ENV/06 2396/630/06 ze dne 30.1.2007*
- *autorizovaná osoba pro posuzování vlivů staveb na životní prostředí (EIA), osvědčení MŽP ČR č.j. 6333/246/OPV/93 ze dne 15.3.1993*

doc. RNDr. Vlastimil Tlusták, CSc., *Univerzita Palackého Olomouc*
- *specialista fytocenologie, ochrana přírody*

V Uherském Hradišti 10. srpna 2009

Podpis hlavního zpracovatele oznámení:

Oznámení je zpracováno celkem ve 13 výtiscích:
11 výtisků předloženo na Krajský úřad – Jihomoravského kraje včetně 2 CD

1. Vyjádření stavebního úřadu

Městský úřad Strážnice
nám. Svobody 503 696 62 Strážnice
stavební úřad
tel.518306011, fax. 518306012, e-mail: stavebni@straznice-mesto.cz

Č.j.: SÚ-1944/2008/Ř Vyřizuje: Říha Telefon: 518306030 Ve Strážnici dne 21.4.2008

K č.j.:

Ing. Pavel Marťan
Strmá 1046
686 05 Uherské Hradiště

Vyjádření k záměru činnosti „Změna normovaných a minimálních stavů spárkaté zvěře v honitbě – obora Radějov".

Obora Radějov se nachází na katastrálním území obcí Radějov a Tvarožná Lhota. Obec Radějov nemá vypracovaný územní plán a územní plán obce Tvarožná Lhota území obory Radějov neřeší.

S pozdravem

Městský úřad Strážnice
nám. Svobody 503, 696 62 Strážnice
- 12 -

Jan Říha
pověřený vedením stavebního úřadu

2. Stanovisko orgánu ochrany přírody z hlediska vlivu projektu na územní soustavy Natura 2000, vydané dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb. v následujících zněních

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
SPRÁVA CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI
BÍLÉ KARPATY

Nádražní 318
763 26 Luhačovice
tel.: 577 119 626–8
fax: 577 119 629
bilekarp@nature.cz

Ing. Pavel Marťan

Strmá 1046
686 05 Uherské Hradiště

NAŠE ZNAČKA: 2152/BK/2008 **VYŘIZUJE:** NĚMEC **V LUHAČOVICÍCH DNE:** 22.10.2008

Věc: „Změna normovaných a minimálních stavů spárkaté zvěře v honitbě Obora Radějov" – vyjádření orgánu ochrany přírody z hlediska soustavy Natura 2000

Správa CHKO Bílé Karpaty (dále „Správa") jako orgán státní správy ochrany přírody a krajiny, podle ustanovení § 78 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon") obdržela dne 15.10.2008 žádost o vydání stanoviska z hlediska vlivu výše uvedeného záměru na evropsky významné lokality (dále „EVL") nebo ptačí oblasti. K žádosti byla přiložena mapa znázorňující lokalizaci záměru.

Pozemky dotčené záměrem se nachází na území CHKO Bílé Karpaty, uvnitř EVL CZ0624072 Čertoryje a vzhledem k charakteru záměru nelze vyloučit jeho významné vlivy na předměty ochrany dotčené EVL.

Správa v souladu s ustanovením § 45i odst. 1 zákona vydává následující stanovisko:

Výše specifikovaný záměr může mít samostatně nebo ve spojení s jinými významný vliv na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.

Mgr. Jiří Němec
VEDOUCÍ SPRÁVY

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Správa CHKO Bílé Karpaty
Nádražní 318
763 26 Luhačovice
-1-